

EU-MOPEDEN

Ålders- och behörighetskrav för
två- och trehjuliga motorfordon

Ur KB:s samlingar

Digitaliserad år 2015

National Library
of Sweden

SOU 1996:11

Delbetänkande av
1994 års körkortsutredning

EU-MOPEDEN

Ålders- och behörighetskrav för
två- och trehjuliga motorfordon

SOU 1996:11

Delbetänkande av
1994 års körkortsutredning

Statens offentliga utredningar
1996:11
Kommunikationsdepartementet

A: Refers
Occ So

EU-mopeden

Ålders- och behörighetskrav för
två- och trehjuliga motorfordon

Delbetänkande av
1994 års körkortsutredning
Stockholm 1996

SOU och Ds kan köpas från Fritzes kundtjänst. För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Fritzes, Offentliga Publikationer, på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningskontor.

Beställningsadress: Fritzes kundtjänst
106 47 Stockholm
Fax: 08-20 50 21
Telefon: 08-690 91 90

Svara på remiss. Hur och Varför. Statsrådsberedningen, 1993.

– En liten broschyr som underlättar arbetet för den som skall svara på remiss.

Broschyren kan beställas hos:

Regeringskansliets förvaltningskontor
Arkiv- och informationsenheten
103 33 Stockholm
Fax: 08-790 09 86
Telefon: 08-405 24 81

REGERINGSKANSLIETS
OFFSETCENTRAL
Stockholm 1996

ISBN 91-38-20168-2
ISSN 0375-250X

Statsrådet och chefen för Kommunikationsdepartementet

Regeringen bemyndigade den 15 september 1994 chefen för Kommunikationsdepartementet att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att se över körkortsförfattningarna m.m.

Som särskild utredare förordnades den 18 oktober 1994 f.d. regeringsrådet Bertil Voss. För att biträda utredaren förordnades den 15 november 1994 EU-juristen Per Björklund och juristen Bengt Magnusson, båda vid Vägverket, samt kammarrättsassessorn Agneta Pålsson som experter. Kammarrättsassessorn Ulf Rehnberg förordnades till sekreterare. Den 1 juni 1995 förordnades vidare kammarrättsassessorn Silja Klint som expert i utredningen. Samma dag entledigades kammarrättsassessorn Agneta Pålsson från sitt uppdrag.

Utredningen har antagit namnet 1994 års körkortsutredning.

Enligt regeringens beslut om tilläggsdirektiv till utredningen den 7 december 1995 (Dir. 1995:155) skall ett delbetänkande avseende förslag till ålders- och behörighetskrav för två- och trehjuliga motorfordon redovisas senast den 15 februari 1996.

Utredningen överlämnar härmed sitt delbetänkande (SOU 1996:11) EU-mopeden; ålders- och behörighetskrav för två- och trehjuliga motorfordon.

Stockholm den 15 februari 1996

Bertil Voss

Ulf Rehnberg

Innehållsförteckning

Sammanfattning	7
Författningsförslag	9
Lag om ändring i körkortslagen	9
Lag om ändring i lagen om straff för vissa trafikbrott	19
Lag om ändring i lagen om allmänna förvaltningsdomstolar	21
Lag om ändring i sekretesslagen	25
Lag om ändring i lagen om åligganden för personal inom hälso- och sjukvården	27
Förordning om ändring i körkortsförordningen	29
1 Utredningsuppdraget	55
1.1 Direktiv m.m.	55
1.2 Utredningsarbetet	56
2 EG-direktivet om typgodkännande av två- och trehjuliga motorfordon	57
3 Moped- och motorcykeltrafiken	59
4 Ålders- och behörighetskrav för moped och motorcykel	63
4.1 Nuvarande regler	63
4.1.1 Definitioner (63); 4.1.2 Behörighet m.m. (64)	
4.2 EG-bestämmelser	65
4.3 Utredningar om EU-mopeden	66
4.3.1 Vägverkets utredning om vissa frågor rörande mopeder (66); 4.3.2 Vägverkets trafiksäkerhetsanalys avseende EU-mopeden (67)	
4.4 Aktuella ändringsförslag	68
4.5 Överväganden	69
4.5.1 Allmänna utgångspunkter (69); 4.5.2 Moped klass II (70); 4.5.3 Moped klass I och lätt motorcykel (71)	
4.6 Förslag	74

5	Kostnader	77
6	Författningskommentarer	79
6.1	Förslaget till lag om ändring i körkortslagen	79
6.2	Övriga förslag till lagändringar	81
6.3	Förslaget till förordning om ändring i körkortsförordningen	82

Sammanfattning

I körkortssammanhang definieras moped på liknande sätt som en motorcykel men skiljer sig från denna bl.a. genom att den inte får vara konstruerad för hastigheter över 30 km/tim. Till följd av Rådets direktiv den 30 juni 1992 om typgodkännande av två- och trehjuliga motorfordon måste Sverige tillåta att ett sådant fordon, som har en maximihastighet av 45 km/tim, klassificeras som moped och inte, som för närvarande, som en lätt motorcykel.

När Sverige inför en sådan s.k. EU-moped, bör det övervägas om det behövs nya bestämmelser om bl.a. ålders- och behörighetskrav för att få föra moped.

Enligt det uppdrag som redovisas i detta delbetänkande lämnar vi förslag som bygger på två utredningar från Vägverket. Våra förslag innebär i huvudsak följande.

1. Mopeder indelas i två klasser; klass I med en maximihastighet av 45 km/tim och klass II med en maximihastighet av 25 km/tim.

2. Moped klass II behandlas på samma sätt som de nuvarande mopederna. Det enda kravet för att få föra en sådan moped är således att föraren har fyllt 15 år. De nuvarande 30 km-mopederna skall i fortsättningen behandlas som moped klass II.

3. För att få föra den snabbare moped klass I föreslås en åldersgräns på 16 år. Dessutom skall föraren ha antingen körkort eller ett särskilt behörighetsbevis - mopedkort. För att få mopedkort krävs såväl teoretisk som praktisk utbildning. Det har inte ingått i vårt utredningsuppdrag att föreslå hur utbildningens innehåll och omfattning skall se ut. I övrigt föreslår vi att bestämmelserna om traktorkort i huvudsak skall gälla också för mopedkort. Mopedkort skall dock, i motsats till traktorkort men i likhet med körkort, medföras vid färd. Regler om övningskörning med moped klass I föreslås också.

4. Det nuvarande körkortssystemet är differentierat så tillvida att ålder och behörighet är anpassade till fordonstypen. Om

åldersgränsen för att föra moped klass I sätts till 16 år, skulle det inte vara förenligt med detta system att behålla samma åldersgräns för lätt motorcykel. En sådan är ju mer lik en tung motorcykel än en moped. Vi föreslår därför att åldersgränsen för lätt motorcykel höjs till 18 år. Detta medför emellertid att den nyligen föreslagna nya körkortsklassen A1 för lätt motorcykel (se prop. 1995/96:118) bör slopas. Om någon har hunnit få ett A1-körkort, bör det dock vara giltigt även efter det att den körkortsklassen har slopats.

Författningsförslag

Förslag till Lag om ändring i körkortslagen

Härigenom föreskrivs att 1, 3, 4, 12, 27 - 31, 34, 39, 41, 43 och 44 §§ samt rubriken närmast före 27 § körkortslagen (1977:477)¹ skall ha följande lydelse.

Lydelse enl. prop.
1995/96:118

Föreslagen lydelse

1 §²

Denna lag gäller behörigheten att föra motorfordon, terrängmotorfordon, traktor och motorredskap.

Behörigheten att föra motorfordon, terrängmotorfordon eller motorredskap klass I anges på följande sätt i körkort.

Beteckning	Behörighet
------------	------------

A motorcykel

A1 lätt motorcykel

B personbil med totalvikt av högst 3,5 ton, lätt lastbil och ett till sådan bil kopplat lätt släpfordon, terrängvagn

Beteckning	Behörighet
------------	------------

A motorcykel

B personbil med totalvikt av högst 3,5 ton, lätt lastbil och ett till sådan bil kopplat lätt släpfordon, terrängvagn

¹ Lagen omtryckt 1980:977

² Senaste lydelse 1992:1729

och motorredskap klass I	och motorredskap klass I
C tung lastbil, personbil med totalvikt över 3,5 ton och ett till sådan bil kopplat lätt släp- fordon	C tung lastbil, personbil med totalvikt över 3,5 ton och ett till sådan bil kopplat lätt släp- fordon
D buss och ett till buss kopplat lätt släpfordon	D buss och ett till buss kopplat lätt släpfordon
E släpfordon, oavsett antal och vikt	E släpfordon, oavsett antal och vikt

Behörigheten A ger rätt att föra motorcykel med högre effekt än 25 kilowatt eller ett förhållande mellan effekt och vikt som överstiger 0,16 kilowatt/kilogram endast om körkortshavaren har

1. innehaft körkort med behörigheten A under minst två år, eller

2. har fyllt 21 år och godkänts i körprov för sådan motorcykel.

Behörighet att i yrkesmässig trafik för personbefordran föra personbil, lätt lastbil eller terrängvagn utmärkes i körkort med beteckningen TAXI.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

3 §

Moped får föras endast av den som har fyllt 15 år.

Moped klass I får föras endast av den som har körkort eller mopedkort.

Moped klass II får föras endast av den som har fyllt 15 år.

Terrängskoter får föras endast av den som har fyllt 16 år.

Terrängskoter får föras endast av den som har fyllt 16 år.

Utan hinder av 2 § får utomlands bosatt person som har fyllt 15 år och som tillfälligtvis vistas här bruka av honom införd *lätt* motorcykel, om den uppfyller de villkor som gäller för sådant fordon i hans hemland. Detta gäller dock endast om motorn har en slagvolym som ej överstiger 50 kubikcentimeter och om den som har infört fordonet får föra detta i hemlandet utan körkort eller därmed jämförlig handling.

Utan hinder av 2 § får utomlands bosatt person som har fyllt 15 år och som tillfälligtvis vistas här bruka av honom införd motorcykel, om den uppfyller de villkor som gäller för sådant fordon i hans hemland. Detta gäller dock endast om motorn har en slagvolym som ej överstiger 50 kubikcentimeter och om den som har infört fordonet får föra detta i hemlandet utan körkort eller därmed jämförlig handling.

4 §³

Traktor som är försedd med gummihjul eller motorredskap klass II får föras på väg endast av den som har körkort eller traktorkort.

Utan hinder av första stycket får traktor eller motorredskap klass II föras tillfälligt utan körkort eller traktorkort kortare sträcka på väg vid färd till eller från arbetsplats eller mellan en gårds ägor eller för liknande ändamål.

*Lydelse enl. prop.
1995/96:118*

Traktor som är försedd med gummihjul eller motorredskap klass II får föras på väg endast av den som har körkort, traktorkort *eller mopedkort*.

Utan hinder av första stycket får traktor eller motorredskap klass II föras tillfälligt utan körkort, traktorkort *eller mopedkort* kortare sträcka på väg vid färd till eller från arbetsplats eller mellan en gårds ägor eller för liknande ändamål.

Föreslagen lydelse

12 §⁴

Sökanden skall vid tidpunkten för utlämnandet av körkort ha uppnått en ålder av

18 år för behörigheten A,

16 år för behörigheten A1

Sökanden skall vid tidpunkten för utlämnandet av körkort ha uppnått en ålder av

18 år för behörigheten A,

³ Senaste lydelse 1992:1729

⁴ Senaste lydelse 1989:591

18 år för behörigheten B,	18 år för behörigheten B,
18 år för behörigheten C,	18 år för behörigheten C,
21 år för behörigheten D,	21 år för behörigheten D,
18 år för behörigheten E,	18 år för behörigheten E,
19 år för taxibehörighet.	19 år för taxibehörighet.

Förarprov för behörigheten C eller D eller för taxibehörighet får avläggas endast om sökanden har körkort med behörigheten B.

Förarprov för behörigheten E får avläggas endast om sökanden har körkort med behörighet för dragfordonet.

Andra och tredje styckena gäller inte om sökanden inom de tre senaste åren har haft körkort med den behörighet som provet avser.

Nuvarande lydelse

Traktorkort

Bestämmelserna om meddelande av körkortstillstånd i 7, 8 och 11 §§ skall tillämpas på motsvarande sätt i fråga om utfärdande av traktorkort, om ej annat följer av 28 §. Traktorkort får ej utfärdas under löpande spärrtid.

Föreslagen lydelse

Traktorkort och mopedkort

27 §

Bestämmelserna om meddelande av körkortstillstånd i 7, 8 och 11 §§ skall tillämpas på motsvarande sätt i fråga om utfärdande av traktorkort och mopedkort, om ej annat följer av 28 §. Traktorkort eller mopedkort får ej utfärdas under löpande spärrtid.

28 §⁵

Traktorkort får utfärdas endast för den som har tillräcklig synskärpa och hörselförmåga för att föra traktor och som även i övrigt uppfyller de medicinska krav som bör ställas upp med hänsyn till trafiksäkerheten.

Traktorkort och mopedkort får utfärdas endast för den som har tillräcklig synskärpa och hörselförmåga för att föra traktor *eller moped klass I* och som även i övrigt uppfyller de medicinska krav som bör ställas upp med hänsyn till trafiksäkerheten.

29 §

Traktorkort får utfärdas endast för den som har fyllt 16 år eller, om särskilda skäl föreligger, för den som har fyllt 15 år.

Mopedkort får utfärdas endast för den som har fyllt 16 år.

30 §⁶

Sökanden får godkännas efter förarprov endast om han i de avseenden som anges i 14 § första stycket 1, 2 och 3 uppfyller de krav som bör ställas från trafik-säkerhetssynpunkt.

Bestämmelserna om förarprov i 13 § gäller i fråga om den som ansöker om mopedkort. Den som ansöker om traktorkort får godkännas efter förarprov endast om han i de avseenden som anges i 14 § första stycket 1, 2 och 3 uppfyller de krav

⁵ Senaste lydelse 1982:1088

⁶ Senaste lydelse 1992:1729

som bör ställas från trafik-säkerhetssynpunkt.

31 §⁷

Bestämmelserna i 15 § första och tredje styckena, 16 och 18 - 26 §§ gäller i tillämpliga delar i fråga om traktorkort.

Bestämmelserna i 15 § första och tredje styckena, 16 och 18 - 26 §§ gäller i tillämpliga delar i fråga om traktorkort *och mopedkort*.

34 §

Föres moped eller terrängskoter av barn som ej har fyllt 15 år, dömes den som har vårdnaden om barnet eller, om förseelsen har begåtts av barnet i anställningsförhållande, arbetsgivaren till böter, om han har underlåtit att göra vad som ankommit på honom för att hindra förseelsen. Till samma straff dömes även den som i annat fall tillåter barn som ej har fyllt 15 år att föra moped eller terrängskoter.

Föres moped *klass II* eller terrängskoter av barn som ej har fyllt 15 år, dömes den som har vårdnaden om barnet eller, om förseelsen har begåtts av barnet i anställningsförhållande, arbetsgivaren till böter, om han har underlåtit att göra vad som ankommit på honom för att hindra förseelsen. Till samma straff dömes även den som i annat fall tillåter barn som ej har fyllt 15 år att föra moped *klass II* eller terrängskoter.

⁷ Senaste lydelse 1989:591

*Lydelse enl. prop.
1995/96:118*

Föreslagen lydelse

39 §⁸

Länsstyrelsen prövar frågor om återkallelse av körkort, körkortstillstånd eller traktorkort, om nedsättning av spärrtid efter återkallelse och om giltighet eller utbyte av ett utländskt körkort.

Länsstyrelsen prövar också frågor om meddelande av körkortstillstånd och utfärdande av traktorkort samt de andra frågor om körkort som regeringen föreskriver.

Om länsstyrelsen finner anledning anta att någon inte bör ha körkort eller traktorkort på grund av sina nykterhetsförhållanden, får länsstyrelsen höra socialnämnden, om nämndens yttrande har betydelse för ärendets avgörande.

Länsstyrelsen prövar frågor om återkallelse av körkort, körkortstillstånd, traktorkort *eller mopedkort*, om nedsättning av spärrtid efter återkallelse och om giltighet eller utbyte av ett utländskt körkort.

Länsstyrelsen prövar också frågor om meddelande av körkortstillstånd och utfärdande av traktorkort *och mopedkort* samt de andra frågor om körkort som regeringen föreskriver.

Om länsstyrelsen finner anledning anta att någon inte bör ha körkort, traktorkort *eller mopedkort* på grund av sina nykterhetsförhållanden, får länsstyrelsen höra socialnämnden, om nämndens yttrande har betydelse för ärendets avgörande.

⁸ Senaste lydelse 1994:442

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*41 §⁹

Om ett körkort eller traktorkort är omhändertaget enligt 23 § första stycket 1 - 3, skall länsstyrelsen utan dröjsmål pröva om *körkortet eller traktorkortet* skall återkallas tills vidare eller lämnas tillbaka.

Om ett körkort, traktorkort *eller mopedkort* är omhändertaget enligt 23 § första stycket 1 - 3, skall länsstyrelsen utan dröjsmål pröva om *kortet* skall återkallas tills vidare eller lämnas tillbaka.

43 §¹⁰

Beslutar länsstyrelsen om återkallelse, får länsstyrelsen samtidigt förordna att ett godkänt förarprov skall avläggas innan körkort eller traktorkort lämnas ut. Om det begärs, skall länsstyrelsen också pröva frågan om ett sådant medgivande som avses i 2 § tredje stycket.

Beslutar länsstyrelsen om återkallelse, får länsstyrelsen samtidigt förordna att ett godkänt förarprov skall avläggas innan körkort, traktorkort *eller mopedkort* lämnas ut. Om det begärs, skall länsstyrelsen också pröva frågan om ett sådant medgivande som avses i 2 § tredje stycket.

⁹ Senaste lydelse 1994:442

¹⁰ Senaste lydelse 1994:442

44 §¹¹

Om länsstyrelsen i ett ärende om återkallelse av körkort, körkortstillstånd eller traktorkort beslutar att återkallelse inte skall ske, får länsstyrelsen meddela särskilda villkor för *körkortet eller traktorkortet* eller besluta att en förnyad personutredning skall göras vid en senare tidpunkt. Gäller ärendet återkallelse av ett körkortstillstånd, får länsstyrelsen förlänga giltighetstiden för tillståndet.

Om länsstyrelsen i ett ärende om återkallelse av körkort, körkortstillstånd, traktorkort *eller mopedkort* beslutar att återkallelse inte skall ske, får länsstyrelsen meddela särskilda villkor för *kortet* eller besluta att en förnyad personutredning skall göras vid en senare tidpunkt. Gäller ärendet återkallelse av ett körkortstillstånd, får länsstyrelsen förlänga giltighetstiden för tillståndet.

Denna lag träder ikraft den

För en moped som vid ikraftträdandet har tagits upp i typintyg eller godkänts vid mopedbesiktning, gäller vad som sägs om moped klass II.

En körkortsbehörighet som har förvärvats före ikraftträdandet ger rätt att föra fordon i enlighet med äldre bestämmelser.

¹¹ Senaste lydelse 1994:442

Förslag till Lag om ändring i lagen om straff för vissa trafikbrott

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

För någon körkortspliktigt fordon utan att vara berättigad att föra sådant fordon, dömes för olovlig körning till böter. Har han tidigare innehaft körkort som blivit återkallat eller har brottet skett vanemässigt eller är det eljest att anse som grovt, må dömas till fängelse i högst sex månader.

För någon körkortspliktigt fordon med åsidosättande av föreskrift, som meddelats i fråga om rätten att föra sådant fordon, dömes till böter.

Anställer och brukar någon såsom förare av körkortspliktigt fordon den, som icke äger rätt att föra fordonet, eller tillåter någon eljest annan att föra sådant fordon utan att denne är berättigad därtill, dömes likaledes till böter.

Första, andra och tredje styckena äger motsvarande tillämpning på förare av traktor, motorredskap eller spårvagn och på den som anställer eller brukar sådan

Första, andra och tredje styckena äger motsvarande tillämpning på förare av traktor, *moped klass I*, motorredskap eller spårvagn och på den som anställer

¹ Senaste lydelse 1977:478

förare eller eljest tillåter någon att föra traktor, motorredskap eller spårvagn.

eller brukar sådan förare eller eljest tillåter någon att föra traktor, *moped klass I*, motorredskap eller spårvagn.

Denna lag träder i kraft den

Förslag till Lag om ändring i lagen om allmänna förvaltningsdomstolar

Härigenom föreskrivs att 18 § lagen (1971:289)¹ om allmänna förvaltningsdomstolar skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 §²

Länsrätt är domför med en lagfaren domare ensam

1. när åtgärd som avser endast måls beredande vidtages,
 2. vid sådant förhör med vittne eller sakkunnig som begärts av annan länsrätt,
 3. vid beslut som avser endast rättelse av felräkning, felskrivning eller annat uppenbart förbiseende,
 4. vid beslut om återkallelse tills vidare av ett körkort, körkortstillstånd eller traktorkort eller om vägran att tills vidare godkänna ett utländskt körkort, när det är uppenbart att ett sådant beslut bör meddelas eller när omhändertagande beslutas
4. vid beslut om återkallelse tills vidare av ett körkort, körkortstillstånd, traktorkort eller mopedkort eller om vägran att tills vidare godkänna ett utländskt körkort, när det är uppenbart att ett sådant beslut bör meddelas eller när omhändertagande

¹ Lagen omtryckt 1981:1323

² Senaste lydelse 1994:1914

enligt 23 § körkortslagen
(1977:477),

beslutas enligt 23 § körkorts-
lagen (1977:477),

5. vid beslut enligt luftfartslagen (1957:297) om försättande ur kraft av ett certifikat, elevtillstånd eller behörighetsbevis, när det är uppenbart att ett sådant beslut bör meddelas,

6. vid annat beslut som inte innefattar slutligt avgörande av mål.

Om det inte är påkallat av särskild anledning att målet prövas av fullsutten rätt, är länsrätt domför med en lagfaren domare ensam vid beslut som inte innefattar prövning av målet i sak.

Åtgärder som avser endast beredandet av ett mål och som inte är av sådant slag att de bör förbehållas lagfarna domare får utföras av en annan tjänsteman vid länsrätten som har tillräcklig kunskap och erfarenhet. Närmare bestämmelser om detta meddelas av regeringen.

Vad som sägs i andra stycket gäller även vid avgörande av

1. mål om utdömande av vite,

2. mål enligt bevissäkringslagen (1975:1027) för skatte- och avgiftsprocessen, enligt lagen (1978:880) om betalningssäkring för skatter, tullar och avgifter, om besiktning enligt fastighetstaxeringslagen (1979:1152), om handlings undantagande från taxeringsrevision, skatterevision, eller annan granskning och om befrielse från skyldighet att lämna upplysningar eller visa upp handling enligt taxeringslagen (1990:324), mervärdesskattelagen (1994:200), lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare eller lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter samt om befrielse från skyldighet att lämna kontrolluppgift enligt lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter,

3. mål om omedelbart omhändertagande enligt 6 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, mål om tillfälligt flyttningsförbud enligt 27 § samma lag, mål om omedelbart omhändertagande enligt 13 § lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, mål om tillfälligt omhändertagande enligt 37 § smittskyddslagen (1988:1472), mål enligt 33 § lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård samt mål enligt 18 § första stycket 2 - 4 såvitt avser de fall då vården inte har förenats med särskild utskrivningsprövning eller 5 lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård,

4. mål om anstånd med att betala skatt eller socialavgifter enligt uppbörds- eller skatteförfattningarna och annat mål enligt uppbörds- och folkbokföringsförfattningarna med undantag av mål om arbetsgivares ansvarighet för arbetstagares skatt och mål enligt lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare,

5. mål om uppdelning av taxeringsvärde enligt 20 kap. 6 §, 28 kap. 1 § och 35 kap. 4 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152),

6. mål som avser ändring av taxerad inkomst med högst 5 000 kr,

7. mål enligt skatte- och taxeringsförfattningarna i vilket beslutet överensstämmer med parternas samstämmiga mening,

8. mål om rättshjälp genom offentligt biträde i ett ärende hos en annan myndighet,

9. mål enligt körkortslagen (1977:477), om beslutet innebär att något körkortsingripande inte skall ske eller att varning meddelas eller om det är uppenbart att ett körkort, körkortstillstånd

9. mål enligt körkortslagen (1977:477), om beslutet innebär att något körkortsingripande inte skall ske eller att varning meddelas eller om det är uppenbart att ett körkort, körkortstillstånd,

eller traktorkort skall återkallas eller att ett utländskt körkort inte skall godkännas,

traktorkort *eller mopedkort* skall återkallas eller att ett utländskt körkort inte skall godkännas,

10. mål enligt luftfartslagen, om beslutet innebär att varning meddelas eller om det är uppenbart att ett certifikat, elevtillstånd eller behörighetsbevis skall återkallas,

11. mål i vilket saken är uppenbar.

Denna lag träder i kraft den

Förslag till Lag om ändring i sekretesslagen

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 31 § sekretesslagen (1980:100)¹ skall ha följande lydelse

*Lydelse enl. prop.
1995/96:127*

Föreslagen lydelse

7 kap. 31 §²

Sekretess gäller i ärende om prövning av någons lämplighet att ha körkort, traktorkort, luftfartscertifikat eller sådant behörighetsbevis som avses i luftfartslagen (1957:297) för uppgift om den enskildes hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden, om det kan antas att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider betydande men om uppgiften röjs. Sekretessen gäller dock inte beslut i ärendet.

Sekretess gäller i ärende om prövning av någons lämplighet att ha körkort, traktorkort, *mopedkort*, luftfartscertifikat eller sådant behörighetsbevis som avses i luftfartslagen (1957:297) för uppgift om den enskildes hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden, om det kan antas att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider betydande men om uppgiften röjs. Sekretessen gäller dock inte beslut i ärendet.

¹ Lagen omtryckt 1992:1474

² Senaste lydelse 1989:593

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

Denna lag träder i kraft den

Förslag till Lag om ändring i lagen om åligganden för personal inom hälso- och sjukvården

Härigenom föreskrivs att 11 § lagen (1994:953) om åligganden för personal inom hälso- och sjukvården skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §

Utöver vad som annars följer av lag eller förordning är hälso- och sjukvårdspersonalen skyldig att lämna ut

1. uppgift om huruvida någon vistas på en sjukvårdsinrättning om uppgiften i ett särskilt fall begärs av en domstol, åklagarmyndighet, polismyndighet, kronofogdemyndighet eller skattemyndighet,

2. uppgift som behövs för en rättsmedicinsk undersökning,

3. uppgift som Socialstyrelsens råd för vissa rättsliga sociala och medicinska frågor behöver för sin verksamhet,

4. uppgift som behövs för prövning av ett ärende om att avskilja en studerande från högskoleutbildning,

5. uppgift som Vägverket behöver för prövning av någons lämplighet att ha körkort eller traktorkort.

5. uppgift som Vägverket behöver för prövning av någons lämplighet att ha körkort, traktorkort *eller mopedkort.*

Denna lag träder ikraft den

For

the

of

the

of

the

the

the

the

the

the

the

the

the

the

the

the

the

the

the

the

the

the

the

the

the

Förslag till Förordning om ändring i körkortsförordningen

Härigenom föreskrivs att 8, 19, 22, 32, 34, 34 a, 53 - 59, 72, 73, 79, 83, 86, 87, 91, 92, 95, 105, 106 och 110 §§ samt rubriken närmast före 53 § körkortsförordningen (1977:722)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

8 §²

Körkort och sådan i 32 § avsedd handling som upptar särskilt villkor för kortets giltighet skall medföras under färd med bil, motorcykel, terrängvagn eller motorredskap klass I och på tillsägelse visas upp för bilinspektör eller polisman. Kortet och handlingen skall vara i sådant skick, att de kan läsas utan svårighet.

Har ett körkort eller en handling enligt 32 §, ännu inte lämnats ut efter godkänt förarprov eller körprov enligt 34 a §, skall i stället för körkortet respektive handlingen ett gällande bevis om godkänt förarprov och handling som styrker förarens identitet medföras.

Föreslagen lydelse

Körkort och sådan i 32 § avsedd handling som upptar särskilt villkor för kortets giltighet skall medföras under färd med bil, motorcykel, terrängvagn, motorredskap klass I *eller moped klass I* och på tillsägelse visas upp för bilinspektör eller polisman. Kortet och handlingen skall vara i sådant skick, att de kan läsas utan svårighet.

¹ Förordningen omtryckt 1983:403

² Senaste lydelse 1994:2090

19 §³

Förarprov får, om inte annat följer av 41 § andra stycket, avläggas endast av den som har ett gällande körkortstillstånd och som uppnått den ålder för behörigheten som anges i 12 § körkortslagen (1977:477). För att få avlägga ett förarprov på *tung* motorcykel skall sökanden ha fyllt 18 år. Förarprov får inte avläggas om spårålder löper.

Förarprov får, om inte annat följer av 41 § andra stycket, avläggas endast av den som har ett gällande körkortstillstånd och som uppnått den ålder för behörigheten som anges i 12 § körkortslagen (1977:477). För att få avlägga ett *körprov* på *sådan* motorcykel *som avses i 1 § tredje stycket körkortslagen* skall sökanden ha fyllt 21 år. Förarprov får inte avläggas om spårålder löper.

Förarprov som avläggs i gymnasieskola som delprov under utbildningens gång får inte godkännas slutligt förrän sökanden uppnått den ålder som anges i första stycket.

22 §⁴

Körkortet skall lämnas ut av Vägverket. Ett körkort skall anses ha lämnats ut dagen efter den dag körkortet lämnades för postbefordran.

Om sökanden har ett giltigt körkort skall detta återlämnas i samband med att det nya körkortet lämnas ut. Har sökanden ett giltigt traktor-

Om sökanden har ett giltigt körkort skall detta återlämnas i samband med att det nya körkortet lämnas ut. Har sökanden ett giltigt traktor-

³ Senaste lydelse 1989:852

⁴ Senaste lydelse 1992:1399

kort skall detta vid godkänt förarprov återlämnas till den som har förrättat provet. Har det tidigare körkortet eller traktorkortet förstörts eller förkommit, skall sökanden i stället skriftligen anmäla förlusten till den länsstyrelse som enligt 26 § andra stycket eller 57 § andra stycket har att pröva frågan om förnyelse av körkortet eller traktorkortet.

Har körkortshavaren anmält att körkortet eller traktorkortet har förstörts eller förkommit och kommer kortet senare till rätta, skall körkortshavaren genast överlämna detta till den länsstyrelse som har tagit emot anmälan om förlusten.

kort *eller mopedkort* skall detta vid godkänt förarprov återlämnas till den som har förrättat provet. Har det tidigare körkortet, traktorkortet *eller mopedkortet* förstörts eller förkommit, skall sökanden i stället skriftligen anmäla förlusten till den länsstyrelse som enligt 26 § andra stycket eller 57 § andra stycket har att pröva frågan om förnyelse av körkortet, traktorkortet *eller mopedkortet*.

Har *innehavaren* anmält att körkortet, traktorkortet *eller mopedkortet* har förstörts eller förkommit och kommer kortet senare till rätta, skall *innehavaren* genast överlämna detta till den länsstyrelse som har tagit emot anmälan om förlusten.

32 §⁵

Ett föreskrivet villkor, som innebär att körkortshavaren under färd skall använda annat hjälpmedel än glasögon eller linser eller hör-

Ett föreskrivet villkor, som innebär att körkortshavaren under färd skall använda annat hjälpmedel än glasögon eller linser eller hör-

⁵ Senaste lydelse 1985:432

apparat eller att fordon, som han för, skall vara försett med särskild anordning eller vara av särskild beskaffenhet eller att viss särskild trafikföreskrift skall iakttagas, eller annat sådant villkor, som kan kontrolleras vid färd, skall tas upp i en särskild handling. Detsamma gäller villkor som är begränsat till en viss del av behörigheten i körkortet. Begränsning av behörigheten till att gälla endast automatväxlad bil *eller lätt motorcykel* får dock anges på körkortet.

apparat eller att fordon, som han för, skall vara försett med särskild anordning eller vara av särskild beskaffenhet eller att viss särskild trafikföreskrift skall iakttagas, eller annat sådant villkor, som kan kontrolleras vid färd, skall tas upp i en särskild handling. Detsamma gäller villkor som är begränsat till en viss del av behörigheten i körkortet. Begränsning av behörigheten till att gälla endast automatväxlad bil får dock anges på körkortet.

I en handling som avses i första stycket skall anges att den skall medföras under färd med bil, motorcykel eller terrängvagn.

34 §⁶

Har ett körkortstillstånd meddelats utan något villkor och finner den länsstyrelse som har meddelat tillståndet att villkor bör föreskrivas, får länsstyrelsen besluta om det. Länsstyrelsen får också ändra eller upphäva villkor som inte avser begränsning

Har ett körkortstillstånd meddelats utan något villkor och finner den länsstyrelse som har meddelat tillståndet att villkor bör föreskrivas, får länsstyrelsen besluta om det. Länsstyrelsen får också ändra eller upphäva villkor som inte avser begränsning

⁶ Senaste lydelse 1994:1197

av körkortets giltighet till *lätta motorcyklar eller* automatväxlade bilar enligt 34 a §. I fråga om beslut om villkor enligt denna paragraf tillämpas 32 §. Länsstyrelsen får också besluta att förnyad personutredning skall företas vid en senare tidpunkt. Motsvarande beslut kan meddelas även av domstol som prövar överklagat ärendet.

av körkortets giltighet till automatväxlade bilar enligt 34 a §. I fråga om beslut om villkor enligt denna paragraf tillämpas 32 §. Länsstyrelsen får också besluta att förnyad personutredning skall företas vid en senare tidpunkt. Motsvarande beslut kan meddelas även av domstol som prövar överklagat ärendet.

Om texten i körkortet skall ändras med anledning av ett beslut som avses i första stycket, skall körkortet förnyas. I ett sådant fall skall länsstyrelsen underrätta Vägverket, som skall tillställa körkortshavaren ett nytt körkortsunderlag. Om körkortshavaren inte följer vad som sägs i 28 §, skall länsstyrelsen förelägga körkortshavaren att inom viss tid vidta de åtgärder som behövs för att erhålla ett förnyat körkort. Föreläggandet skall innehålla en upplysning om att återkallelse kan ske enligt 16 § 9 körkortslagen, om föreläggandet inte följs.

Frågor om förnyelse enligt andra stycket prövas av den länsstyrelse som har meddelat det senast gällande körkortstillståndet. Vid förnyelsen skall 28 - 30 §§ tillämpas.

34 a §⁷

Körkortets giltighet begränsas till att avse

Körkortets giltighet begränsas till att avse automatväxlade bil inom den behörighet som

⁷ Senaste lydelse 1994:2090

1. lätt motorcykel om förarprovet avläggs på en lätt motorcykel,

förarprovet avser, om provet avläggs i en automatväxlad bil.

2. automatväxlad bil inom den behörighet som förarprovet avser, om provet avläggs i en automatväxlad bil.

Om länsstyrelsen inte har begränsat körkortets giltighet enligt 12 § första stycket, upphör begränsningen att gälla om körkortshavaren avlägger ett godkänt körprov på *en tung motorcykel respektive* en manuellt växlad bil av det slag som begränsningen avser. Vid godkänt prov på tung lastbil upphör begränsningen att gälla även för personbil och lätt lastbil. Vid godkänt prov på buss upphör dock begränsningen att gälla för samtliga slag av bilar.

Om länsstyrelsen inte har begränsat körkortets giltighet enligt 12 § första stycket, upphör begränsningen att gälla om körkortshavaren avlägger ett godkänt körprov på en manuellt växlad bil av det slag som begränsningen avser. Vid godkänt prov på tung lastbil upphör begränsningen att gälla även för personbil och lätt lastbil. Vid godkänt prov på buss upphör dock begränsningen att gälla för samtliga slag av bilar.

Om texten i körkortet skall ändras med anledning av att begränsningen upphör att gälla skall körkortet förnyas av Vägverket. Vid förnyelse skall 28 - 30 §§ tillämpas.

Traktorkort

Traktorkort och mopedkort

53 §⁸

Förarprovet består av förhör och skall avläggas inför den som Vägverket har förordnat att förrätta förarprov eller inför sådan lärare i gymnasieskolan som ger utbildning för avläggande av förarprov.

Förarprovet för traktorkort består av förhör. För mopedkort består förarprovet av förhör och körprov. Förarprovet skall avläggas inför den som Vägverket har förordnat att förrätta förarprov eller inför sådan lärare i gymnasieskolan som ger utbildning för avläggande av förarprov.

Godkänns sökanden skall ett bevis utfärdas om det.

54 §

Fråga om utfärdande av traktorkort prövas av länsstyrelse. Bestämmelserna i 9 § skall därvid tillämpas på motsvarande sätt. Traktorkort lämnas ut av den länsstyrelse som har utfärdat kortet.

Fråga om utfärdande av traktorkort och mopedkort prövas av länsstyrelse. Bestämmelserna i 9 § skall därvid tillämpas på motsvarande sätt. Traktorkort och mopedkort lämnas ut av den länsstyrelse som har utfärdat kortet.

⁸ Senaste lydelse 1992:1765

55 §

Bestämmelserna i 11, 12 och 32 §§ skall tillämpas på motsvarande sätt i fråga om traktorkort. Vid ansökan om *traktorkort* skall dock ges in även bevis om godkänt förarprov. Beviset skall vara utfärdat inom tre månader före ansökan.

Bestämmelserna i 11, 12 och 32 §§ skall tillämpas på motsvarande sätt i fråga om traktorkort *och mopedkort*. Vid ansökan om *sådant kort* skall dock ges in även bevis om godkänt förarprov. Beviset skall vara utfärdat inom tre månader före ansökan.

56 §

Bestämmelserna om förhandsbesked i 13 och 14 §§ skall tillämpas på motsvarande sätt i fråga om traktorkort. Föreläggande som avses i 14 § skall dock gälla även bevis om godkänt förarprov.

Bestämmelserna om förhandsbesked i 13 och 14 §§ skall tillämpas på motsvarande sätt i fråga om traktorkort *och mopedkort*. Föreläggande som avses i 14 § skall dock gälla även bevis om godkänt förarprov.

I ärende om förhandsbesked får prövas även fråga om sådana särskilda skäl som avses i 29 § körkortslagen (1977:477) föreligger.

57 §⁹

Bestämmelserna om förnyelse i 23 § andra stycket skall tillämpas även på traktorkort. Traktorkort behöver

Bestämmelserna om förnyelse i 23 § andra stycket skall tillämpas även på traktorkort *och mopedkort*.

⁹ Senaste lydelse 1991:781

dock inte förnyas, om ändringen i stället kan föras in på kortet.

Frågor om förnyelse av traktorkort prövas av länsstyrelsen i det län, där innehavaren är folkbokförd eller, om han inte är folkbokförd i landet, av den länsstyrelse som har utfärdat *traktorkortet*.

Det förnyade *traktorkortet* utfärdas av länsstyrelsen. I övrigt skall bestämmelserna i 28 § andra meningen och 30 § tillämpas även vid förnyelse av traktorkort.

Traktorkort skall innehålla uppgift om innehavarens fullständiga namn och personnummer, den länsstyrelse som har utfärdat traktorkortet och dagen för utfärdandet.

Traktorkort *och mopedkort* behöver dock inte förnyas, om ändringen i stället kan föras in på kortet.

Frågor om förnyelse av traktorkort *och mopedkort* prövas av länsstyrelsen i det län, där innehavaren är folkbokförd eller, om han inte är folkbokförd i landet, av den länsstyrelse som har utfärdat *kortet*.

Det förnyade *kortet* utfärdas av länsstyrelsen. I övrigt skall bestämmelserna i 28 § andra meningen och 30 § tillämpas även vid förnyelse av traktorkort *och mopedkort*.

58 §

Traktorkort *och mopedkort* skall innehålla uppgift om innehavarens fullständiga namn och personnummer, den länsstyrelse som har utfärdat *kortet* och dagen för utfärdandet.

59 §¹⁰

Bestämmelserna om särskild utredning, återkallelse och spärrtid, preliminärt beslut om varning, omhändertagande och underlåtelse av körkortsingripande m. m. i 33 - 47 och 49 - 52 §§ gäller i tillämpliga delar traktorkort. Förnyelse enligt 34 § andra stycket skall inte ske, om ändringen i stället kan föras in på kortet.

Bestämmelserna om särskild utredning, återkallelse och spärrtid, preliminärt beslut om varning, omhändertagande och underlåtelse av körkortsingripande m. m. i 33 - 47 och 49 - 52 §§ gäller i tillämpliga delar traktorkort och mopedkort. Förnyelse enligt 34 § andra stycket skall inte ske, om ändringen i stället kan föras in på kortet.

Mopedkort skall medföras vid färd med moped klass I, varvid bestämmelserna i 8 § skall iakttas.

72 §¹¹

Den som för att få körkort vill öva sig i körning med motordrivet fordon eller fordonståg som han inte har körkort för får köra fordonet eller fordonståget vid övningskörning under de förutsättningar som anges i 73 - 77 §§.

Den som för att få körkort vill öva sig i körning med motordrivet fordon eller fordonståg som han inte har körkort för får köra fordonet eller fordonståget vid övningskörning under de förutsättningar som anges i 73 - 77 §§.

¹⁰ Senaste lydelse 1994:1197

¹¹ Senaste lydelse 1993:821

Den som vill få mopedkort får övningsköra med moped klass I. Därvid gäller 73 och 74 §§ samt i tillämpliga delar 75 § tredje stycket.

73 §¹²

Den som övningskör skall ha uppnått en ålder av

1. 16 år för körning med *lätt motorcykel*,

2. 17 år 6 månader för körning med *tung* motorcykel eller personbil eller lätt lastbil utan tillkopplat tungt släpfordon,

3. 18 år för körning med personbil eller lätt lastbil med tillkopplat tungt släpfordon eller tung lastbil,

4. 19 år för körning med buss.

Den som övningskör skall, om inte annat följer av andra eller tredje stycket, ha uppnått en ålder av

1. 16 år för körning med *moped klass 1*,

2. 17 år 6 månader för körning med *annan* motorcykel *än sådan som avses i 1 § tredje stycket körkortslagen (1977:477)* eller personbil eller lätt lastbil utan tillkopplat tungt släpfordon,

3. 18 år för körning med personbil eller lätt lastbil med tillkopplat tungt släpfordon eller tung lastbil,

4. 20 år för körning med buss *eller sådan motorcykel som avses i 1 § tredje stycket körkortslagen.*

¹² Senaste lydelse 1993:1000

Trots bestämmelsen i första stycket 2 får den som har fyllt 16 år övningsköra med tung motorcykel i trafikskola under förutsättning att den som har uppsikt över körningen medföljer på motorcykeln eller i sidvagn till denna, och med personbil under förutsättning att det sker i trafikskola eller att den som har uppsikt över körningen är godkänd som handledare för den som övningskör. Bestämmelser om godkännande som handledare finns i 78 §.

Den som har uppnått en ålder av 17 år 6 månader får övningsköra i trafikskola med sådan motorcykel som avses i 1 § tredje stycket körkortslagen under förutsättning att den som har uppsikt över körningen medföljer på motorcykeln eller i sidvagn till denna.

Den som har fyllt 16 år får övningsköra med personbil under förutsättning att det sker i trafikskola eller att den som har uppsikt över körningen är godkänd som handledare för den som övningskör. Bestämmelser om godkännande som handledare finns i 78 §.

79 §¹³

Vid övningskörning skall fordonet vara försett med skylt som anger användningen. Vid övningskörning med motorcykel får användningen anges på annat lämpligt sätt.

Vid övningskörning skall fordonet vara försett med skylt som anger användningen. Vid övningskörning med motorcykel *eller moped klass I* får användningen anges på annat lämpligt sätt.

¹³ Senaste lydelse 1983:403

83 §¹⁴

Rikspolisstyrelsen skall underrätta Vägverket om dom, beslut, strafföreläggande eller föreläggande av ordningsbot varigenom körkortshavare, innehavare av traktorkort, innehavare av utländskt körkort eller någon för vilken spärrtid beslutats men ännu inte löpt ut har funnits skyldig till

Rikspolisstyrelsen skall underrätta Vägverket om dom, beslut, strafföreläggande eller föreläggande av ordningsbot varigenom körkortshavare, innehavare av traktorkort *eller mopedkort*, innehavare av utländskt körkort eller någon för vilken spärrtid beslutats men ännu inte löpt ut har funnits skyldig till

1. brott mot lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott eller 6 kap. 2 § första, andra eller tredje stycket järnvägstrafiklagen (1985:192), om brottet har begåtts vid förande av motordrivet fordon eller spårvagn eller av maskindrivet spårfordon på järnväg eller tunnelbana,

2. annat brott vid förande av motordrivet fordon eller spårvagn utom brott mot 3 § lagen (1971:965) om straff för trafikbrott som har begåtts utomlands, överträdelse av 72 § 7 eller 74 § första stycket 3 vägtrafikkungörelsen (1972:603),

3. brott mot narkotikastrafflagen (1968:64) eller brott mot lagen (1960:418) om straff för varusmuggling i fråga om narkotika,

4. olovligt tillgrepp av motordrivet fordon,

5. brott mot 3 kap. 1, 2, 5, 6, 7, 8 eller 9 § brottsbalken eller någon av dessa paragrafer jämte 3 kap. 11 § brottsbalken,

¹⁴ Senaste lydelse 1993:821

6. brott mot 4 kap. brottsbalken,
7. brott mot 6 kap. 1, 2 eller 3 § brottsbalken eller 6 kap. 1 och 12 §§ brottsbalken,
8. brott mot 8 kap. 5 eller 6 § brottsbalken eller någon av dessa paragrafer jämte 8 kap. 12 § brottsbalken,
9. brott mot 13 kap. brottsbalken,
10. brott mot 17 kap. 1, 2, 4 eller 5 § brottsbalken.

I fråga om brott som avses under 5 - 10 skall underrättelse lämnas endast om annan påföljd än böter har ådömts.

Underrättelse om dom eller beslut som får överklagas skall lämnas först efter det att rikspolisstyrelsen har fått besked huruvida avgörandet har vunnit laga kraft eller överklagats.

Underrättelse enligt första stycket skall lämnas även i fråga om beslut om åtalsunderlåtelse enligt 20 kap. 7 § rättegångsbalken eller motsvarande bestämmelse i annan författning. Gäller beslutet brott som avses i första stycket 5 - 10 skall underrättelse lämnas endast om brottet enligt åklagarens bedömning skulle ha lett till annan påföljd än böter.

Beträffande innehavare av utländskt körkort skall underrättelse lämnas endast om innehavaren är folkbokförd i landet.

86 §¹⁵

När Vägverket får en underrättelse från Rikspolisstyrelsen enligt 83 eller 84 § eller besked enligt 84 § tredje stycket skall verket

¹⁵ Senaste lydelse 1994:1197

framställa ett registerblad. På registerbladet skall anges de i underrättelsen och i körkortsregistret upptagna registeruppgifterna.

Registerbladet skall sändas till

1. den länsstyrelse som har meddelat körkortstillstånd eller utfärdat traktorkort,

2. länsstyrelsen i det län där innehavare av utländskt körkort är folkbokförd när den första uppgiften om körkortsinnehavet förs in i registret, om underrättelsen avser innehavare av ett utländskt körkort,

3. den länsstyrelse som meddelat beslut om spärrtid om underrättelsen avser någon för vilken spärrtid löper, eller, den länsstyrelse vars beslut har överklagats, om beslutet har meddelats av domstol,

4. den länsstyrelse som meddelat tillstånd att driva yrkesmässig trafik enligt yrkestrafiklagen (1988:263), om underrättelsen avser någon som har sådant tillstånd eller är trafikansvarig hos juridisk person som har sådant tillstånd,

5. den länsstyrelse som beslutat om förarlegitimation för taxitrafik enligt yrkestrafiklagen (1988:263), om underrättelsen avser innehavare av en sådan legitimation,

6. den länsstyrelse som beställt registerblad enligt 84 § tredje stycket.

Registerbladet skall sändas till

1. den länsstyrelse som har meddelat körkortstillstånd eller utfärdat traktorkort eller mopedkort,

Ett registerblad skall också sändas till den enskilde själv utom i det fall länsstyrelsen har beställt registerblad enligt 84 § tredje stycket.

87 §¹⁶

Om en polismyndighet finner anledning anta att en körkortshavare, innehavare av traktorkort, innehavare av utländskt körkort eller någon för vilken spärrtid beslutats men ännu inte löpt ut inte uppfyller de förutsättningar som gäller för att få körkort eller traktorkort, skall myndigheten anmäla detta till den länsstyrelse som avses i 86 §.

Om en polismyndighet finner anledning anta att en körkortshavare, innehavare av traktorkort *eller mopedkort*, innehavare av utländskt körkort eller någon för vilken spärrtid beslutats men ännu inte löpt ut inte uppfyller de förutsättningar som gäller för att få körkort, traktorkort *eller mopedkort*, skall myndigheten anmäla detta till den länsstyrelse som avses i 86 §.

När någon har omhändertagits enligt lagen (1976:511) om omhändertagande av berusade personer m. m. skall polismyndigheten anmäla detta till Vägverket.

Anmälan som avses i första eller andra stycket skall innehålla uppgift om personnummer.

¹⁶ Senaste lydelse 1992:1399

*Nuvarande lydelse*91 §¹⁷

I körkortsregistret skall följande uppgifter föras in.

Uppgift	Myndighet som svarar för att uppgift förs in i registret
	Särskilda föreskrifter
-- -- -- Beslut i anledning av ansökan om traktorkort	-- -- -- Den länsstyrelse som har meddelat beslutet
-- -- -- Dag för utfärdande och utlämnande av traktorkort	-- -- -- Den länsstyrelse som har vidtagit åtgärden
-- -- -- Innehav av utländskt körkort jämte utfärdandeland och körkortsnummer eller motsvarande	-- -- -- Vägverket, om uppgiften lämnas i samband med underrättelse enligt 83 §, och länsstyrelsen, om uppgiften lämnas i underrättelse enligt 82 §, i en ansökan om utbyte av körkort eller i en ansökan om förarlegitimation enligt yrkestrafiklagen (1988:263)
-- -- -- Särskilt villkor i fråga om körkortshavare eller innehavare av traktorkort	-- -- -- Villkor enligt 34 a §: Vägverket. I övrigt den länsstyrelse som har meddelat beslutet eller, om beslutet

¹⁷ Senaste lydelse 1994:1197

-- -- --

Återkallelse av körkort, körkortstillstånd eller traktorkort eller förordnande enligt 24 § första stycket körkortslagen

Vägran att godkänna ett utländskt körkort

-- -- --

Delgivning av sådant beslut om återkallelse, vägran att godkänna ett utländskt körkort, varning eller omhändertagande som skall föras in i registret

Återlämnande eller överlämnande av körkort eller traktorkort enligt 22, 28, 30, 37, 50, 51, 57, eller 59 §

-- -- --

har meddelats av domstol, den länsstyrelse vars beslut har överklagats

-- -- --

Den länsstyrelse som har meddelat beslutet eller, om beslutet har meddelats av domstol, den länsstyrelse vars beslut har överklagats

Den länsstyrelse som har meddelat beslutet eller, om beslutet har meddelats av domstol, den länsstyrelse vars beslut har överklagats.

-- -- --

Den länsstyrelse som har fört in beslutet

Vägverket eller, om körkortet har överlämnats till länsstyrelsen, den länsstyrelse som har tagit emot körkortet. Har kortet inte återlämnats eller överlämnats, skall detta framgå av registret

-- -- --

Föreslagen lydelse

91 §

I körkortsregistret skall följande uppgifter föras in.

Uppgift	Myndighet som svarar för att uppgift förs in i registret
	Särskilda föreskrifter
----- Beslut i anledning av ansökan om traktorkort <i>eller mopedkort</i> ----- Dag för utfärdande och utlämnande av traktorkort <i>eller mopedkort</i> ----- Innehav av utländskt körkort, <i>den stat som har utfärdat körkortet</i> och körkortsnummer eller motsvarande ----- Särskilt villkor i fråga om körkortshavare eller innehavare av traktorkort <i>eller mopedkort</i>	----- Den länsstyrelse som har meddelat beslutet ----- Den länsstyrelse som har vidtagit åtgärden ----- Vägverket, om uppgiften lämnas i samband med underrättelse enligt 83 §, och länsstyrelsen, om uppgiften lämnas i underrättelse enligt 82 §, i en ansökan om utbyte av körkort eller i en ansökan om förarlegitimation enligt yrkestrafiklagen (1988:263) ----- Villkor enligt 34 a §: Vägverket. I övrigt den länsstyrelse som har meddelat beslutet eller, om beslutet

-- -- --

Återkallelse av körkort, körkortstillstånd, traktorkort eller *mopedkort* eller förordnande enligt 24 § första stycket körkortslagen

Beslut att ett *utländskt körkort* inte är giltigt i Sverige.

-- -- --

Delgivning av sådant beslut om återkallelse, *vägrad giltighet* av ett utländskt körkort, varning eller omhändertagande som skall föras in i registret

Återlämnande eller överlämnande av körkort, traktorkort eller *mopedkort* enligt 22, 28, 30, 37, 50, 51, 57, eller 59 §

-- -- --

har meddelats av domstol, den länsstyrelse vars beslut har överklagats

-- -- --

Den länsstyrelse som har meddelat beslutet eller, om beslutet har meddelats av domstol, den länsstyrelse vars beslut har överklagats

Den länsstyrelse som har meddelat beslutet eller, om beslutet har meddelats av domstol, den länsstyrelse vars beslut har överklagats.

-- -- --

Den länsstyrelse som har fört in beslutet

Vägverket eller, om körkortet har överlämnats till länsstyrelsen, den länsstyrelse som har tagit emot körkortet. Har kortet inte återlämnats eller överlämnats, skall detta framgå av registret

-- -- --

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*92 §¹⁸

Uppgifter i körkortsregistret om någon som inte är körkortshavare, innehavare av traktorkort eller innehavare av certifikat som avses i 91 § skall bevaras i registret under fem år från det att den senaste uppgiften fördes in i registret eller, i fråga om uppgift om brott, under fem år från dagen för den dom eller motsvarande som har föranlett registreringen. Om uppgiften gäller en anmälan enligt 87 § andra stycket får den dock bevaras i högst två år från det att den fördes in i registret. När någon som finns registrerad har avlidit, skall uppgifterna om honom utgå snarast.

Uppgifter i körkortsregistret om någon som inte är körkortshavare, innehavare av traktorkort *eller mopedkort* eller innehavare av certifikat som avses i 91 § skall bevaras i registret under fem år från det att den senaste uppgiften fördes in i registret eller, i fråga om uppgift om brott, under fem år från dagen för den dom eller motsvarande som har föranlett registreringen. Om uppgiften gäller en anmälan enligt 87 § andra stycket får den dock bevaras i högst två år från det att den fördes in i registret. När någon som finns registrerad har avlidit, skall uppgifterna om honom utgå snarast.

Uppgifter i körkortsregistret att registerblad har framställts skall gallras ut när fem år har förflutit från dagen för den dom eller motsvarande som har föranlett registreringen. Detsamma gäller uppgifter om utländska avgöranden som avses i 26 § körkorts-lagen (1977:477).

¹⁸ Senaste lydelse 1983:1016

95 §¹⁹

Ytterligare föreskrifter om medicinska krav för innehav av körkort eller traktorkort och föreskrifter för tillämpningen av 7 § fjärde stycket och 17 a § körkortslagen (1977:477) beslutas av Vägverket efter samråd med Socialstyrelsen. Verket beslutar efter samråd med styrelsen även föreskrifter om sådan synprövning och läkarundersökning som skall ligga till grund för intyg enligt 11 §.

Ytterligare föreskrifter om medicinska krav för innehav av körkort, traktorkort eller *mopedkort* och föreskrifter för tillämpningen av 7 § fjärde stycket och 17 a § körkortslagen (1977:477) beslutas av Vägverket efter samråd med Socialstyrelsen. Verket beslutar efter samråd med styrelsen även föreskrifter om sådan synprövning och läkarundersökning som skall ligga till grund för intyg enligt 11 §.

105 §²⁰

Till penningböter döms den som

1. bryter mot 8 §, 50 § tredje stycket eller 77 § andra stycket,

2. åsidosätter skyldighet att överlämna körkort eller traktorkort enligt 22 § tredje stycket, 30 §, 37 § första

Till penningböter döms den som

1. bryter mot 8 §, 50 § tredje stycket, 77 § andra stycket eller 59 § *andra stycket*,

2. åsidosätter skyldighet att överlämna körkort, traktorkort eller *mopedkort* enligt 22 § tredje stycket, 30 §,

¹⁹ Senaste lydelse 1992:1399

²⁰ Senaste lydelse 1991:1368

stycket första eller andra meningen, 50 § första stycket eller enligt 57 eller 59 § jämförd med någon av nämnda författningsrum.

Till straff för överträdelse av 8 § första stycket eller 77 § andra stycket skall inte dömas,

1. om körkortet skall förnyas och föraren före färden har återlämnat körkortet eller gjort anmälan enligt 28 §,

2. om återkallelse av körkortet har begränsats på sätt som avses i 17 § körkortslagen (1977:477) och färden äger rum inom två månader från det att frågan om återkallelse slutligt har avgjorts,

3. om förarens identitet genast har kunnat fastställas.

Om ett fordon används vid övningskörning utan att vara försett med skylt som avses i 79 §, skall den som har uppsikt över körningen dömas till penningböter.

37 § första stycket första eller andra meningen, 37 a §, 50 § första stycket eller enligt 57 eller 59 § *första stycket* jämförd med någon av nämnda författningsrum.

Till straff för överträdelse av 8 § första stycket, 59 § *andra stycket* eller 77 § andra stycket skall inte dömas,

1. om körkortet *eller mopedkortet* skall förnyas och föraren före färden har återlämnat *kortet* eller gjort anmälan enligt 28 §,

106 §²¹

Beslut i fråga om godkännande vid förarprov får inte överklagas. Detsamma gäller beslut om varning enligt 69 §, beslut om omhändertagande av körkort eller traktorkort, förelägganden enligt 11 § tredje stycket, 14 § andra stycket eller 34 § andra stycket, förordnanden om personutredning, beslut enligt 42 § och anmaningar enligt 24 §.

Beslut i fråga om godkännande vid förarprov får inte överklagas. Detsamma gäller beslut om varning enligt 69 §, beslut om omhändertagande av körkort, traktorkort eller *mopedkort*, förelägganden enligt 11 § tredje stycket, 14 § andra stycket eller 34 § andra stycket, förordnanden om personutredning, beslut enligt 42 § och anmaningar enligt 24 §.

Ett föreläggande som har meddelats av länsstyrelsen kan prövas av domstol endast i samband med frågan om återkallelse på grund av att föreläggandet inte har följts.

*Nuvarande lydelse*110 §²²

Avgift tas ut för prövning av ansökan enligt denna förordning i de fall som framgår av andra stycket. Är särskilt föreskrivet om avgift gäller i stället de föreskrifterna.

För ansökningsavgiftens storlek m. m. gäller bestämmelserna i 9 - 14 §§ avgiftsförordningen (1992:191), varvid följande avgiftsklasser tillämpas:

²¹ Senaste lydelse 1994:1197

²² Senaste lydelse 1992:367

Ärendeslag	Avgiftsklass
Utfärdande av traktorkort enligt 54 § denna förordning	1
Förnyelse av traktorkort enligt 57 § denna förordning	1
Undantag enligt 101 § denna förordning	2

Föreslagen lydelse

110 §

Avgift tas ut för prövning av ansökan enligt denna förordning i de fall som framgår av andra stycket. Är särskilt föreskrivet om avgift gäller i stället de föreskrifterna.

För ansökningsavgiftens storlek m. m. gäller bestämmelserna i 9 - 14 §§ avgiftsförordningen (1992:191), varvid följande avgiftsklasser tillämpas:

Ärendeslag	Avgiftsklass
Utfärdande av traktorkort <i>och mopedkort</i> enligt 54 § denna förordning	1
Förnyelse av traktorkort <i>och mopedkort</i> enligt 57 § denna förordning	1

Undantag enligt 101 §
och 101 a § denna förordning

2

Denna förordning träder i kraft den

1 Utredningsuppdraget

1.1 Direktiv m.m.

Genom tilläggsdirektiv den 7 december 1995 (Dir. 1995:155) har 1994 års körkortsutredning fått i uppdrag att lämna förslag till ålders- och behörighetskrav för två- och trehjuliga motorfordon. I direktiven anförts bl.a. följande.

Rådets direktiv 92/61/EEG den 30 juni 1992 om typgodkännande av två- och trehjuliga motorfordon innebär bl.a. att Sverige måste tillåta sådana fordon med en maximihastighet av 45 km/tim, s.k. EU-mopeder. Särskilda regler för framförande och kontroll av dessa fordon saknas för närvarande. Därför betraktas de som lätta motorcyklar. Regeringen gav 1994 Vägverket i uppdrag att bl.a. överväga förändringar beträffande framförande och kontroll av mopeder. Vägverket redovisade sitt uppdrag den 27 december 1994. Den 27 september 1995 lämnade Vägverket in en kompletterande utredning med trafiksäkerhetsanalys avseende dessa mopeder. Utredningen redovisade tre alternativ vad gäller behörighets-, registrerings- och besiktningskrav för de två olika mopedtyperna samt nya behörighetskrav för lätt motorcykel i två av de tre alternativen. Ett av alternativen, alternativ 2, innebär krav på 16 års ålder och genomgången teoretisk och praktisk utbildning för att föra mopeder med en konstruktiv hastighet på 45 km/tim. Vidare skall denna behörighet kunna styrkas genom utfärdande av s.k. mopedkort samtidigt som behörighetsåldern för den lätta motorcykeln höjs till 18 år. Detta alternativ bör utgöra utgångspunkten för den fortsatta utredningen.

Utredaren skall enligt tilläggsdirektiven beakta Vägverkets trafiksäkerhetsanalys och samråda med Vägverket i arbetet med en översyn av behovet av författningsändringar och administrativa åtgärder rörande två- och trehjuliga motorfordon. Utredaren skall vad avser åldersgränser samråda med Åldersgränsutredningen (C 1995:02).

Ett delbetänkande om ålders- och behörighetskrav för två- och trehjuliga motorfordon samt de författningsändringar som föranleds därav skall redovisas senast den 15 februari 1996.

I regeringsbeslut den 14 december 1995 (K 95/24/4 slutligt och K 95/3263/4 slutligt) uppdrogs åt Vägverket att utreda författningsändringar och administrativa åtgärder rörande mopeder. I beslutet hänvisades till att frågor om ålders- och behörighetskrav överlämnats till 1994 års körkortsutredning. Till Vägverket överlämnades därför övriga frågor rörande mopeder, såsom bl.a. besiktning, registrering, trafikregler, utbildning, förarprov och andra administrativa åtgärder.

1.2 Utredningsarbetet

I enlighet med tilläggsdirektiven och uppdraget till Vägverket har vi i detta delbetänkande endast tagit upp och gett förslag i frågor som har ett direkt samband med ålders- och behörighetskrav för två- och trehjuliga motorfordon. Så som direktiven är utformade bygger våra förslag på Vägverkets utredningsalternativ 2. Samråd har skett med Vägverket och Åldersgränsutredningen.

En utgångspunkt i vårt arbete skall enligt direktiven vara att behörighet att föra en EU-moped förutsätter genomgången teoretisk och praktisk utbildning. Med hänsyn till den uppdelning av utredningsansvaret som gjorts mellan oss och Vägverket har vi inte ansett det ankomma på oss att ge förslag till innehåll och utformning av sådan utbildning. Av samma skäl har vi inte behandlat andra trafiksäkerhetsaspekter på trafik med mopeder och lätta motorcyklar än sådana som rör förarkompetensen.

2 EG-direktivet om typgodkännande av två- och trehjuliga motorfordon

Rådets direktiv (92/61/EEG) av den 30 juni 1992 om typgodkännande av två- och trehjuliga motorfordon avser att harmonisera medlemsstaternas definitioner av dessa fordon i syfte att undanröja de hinder för handeln inom gemenskapen som skillnaderna mellan de olika medlemsstaternas tekniska krav för dessa slag av fordon utgör. De harmoniserade tekniska kraven för fordonens olika komponenter och egenskaper regleras i särdirektiv, vilka alla ännu inte har antagits.

Direktivet skall tillämpas på samtliga två- och trehjuliga motorfordon som är avsedda för vägtrafik. Vissa slag av fordon undantags dock, bl.a. fordon som tagits i bruk före den dag då direktivet skall börja tillämpas. Denna tidpunkt infaller två år efter det att det sista särdirektivet har antagits. Det sista särdirektivet förväntas antas under våren 1996.

De två- och trehjuliga motorfordonen skall indelas i bl.a. mopeder och motorcyklar. Som moped definieras enligt direktivet två- och trehjuliga fordon med en motor som, om den bygger på inre förbränning, har högst 50 cm³ slagvolym och som är konstruerade för en högsta hastighet som inte överstiger 45 km/tim. I särdirektiv anges mopedens mer specifika egenskaper.

I särdirektiv har vidare fastställts särskilda föreskrifter för mopeder med låg effekt, d.v.s. mopeder med pedaler som har en hjälpmotor vars effekt inte överstiger 1 kW och en högsta hastighet för vilket fordonet är konstruerat som inte överstiger 25 km/tim.

Varje medlemsstat skall bevilja typgodkännande för samtliga fordonstyper som uppfyller de tekniska kraven i särdirektiven. Typgodkännandet gäller sedan i samtliga medlemsstater.

Medlemsstaterna får inte förbjuda att nya fordon som uppfyller kraven i direktivet släpps ut på marknaden, saluförs, tas i bruk eller används.

3 Moped- och motorcykeltrafiken

Antalet trafikförsäkrade mopeder uppgick 1993 till ca 130 000.¹ Antalet har minskat med 40 procent jämfört med 1980. Mopederna svarar för 0,2 procent av det totala trafikarbetet.

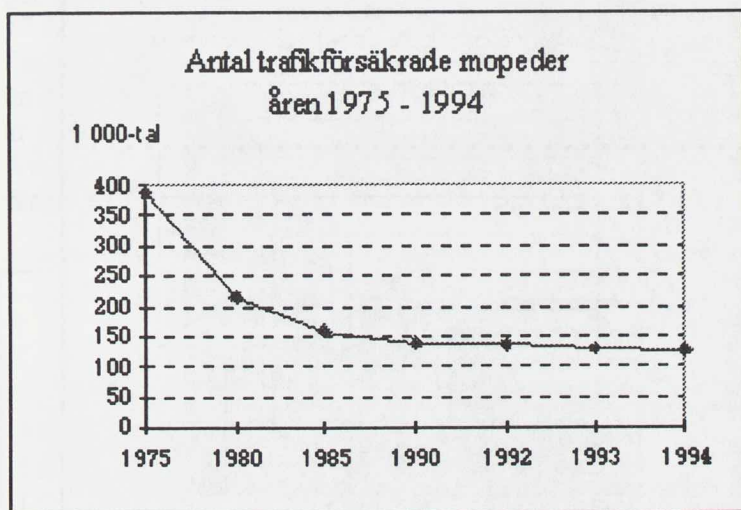

Diagram 1. Källa: Trafikskador 1994, Statistiska centralbyrån 1995

¹ Uppgifterna i detta kapitel om moped- och motorcykeltrafiken är hämtade från Vägverkets trafiksäkerhetsrapport 1994, Vägverkets trafiksäkerhetsanalys avseende EU-mopeden och Trafikskador 1994, Statistiska centralbyrån 1995.

Hittills under 1990-talet har i genomsnitt 15 mopedförare dödats i trafiken per år. Antalet dödade mopedförare per personkilometer var under 1990 - 1992 15 gånger högre än motsvarande antal för bilister. Beräknat på detta sätt är mopedförarna den trafikantgrupp som tillsammans med motorcykelförarna utsätter sig för störst risk att dödas i trafiken.

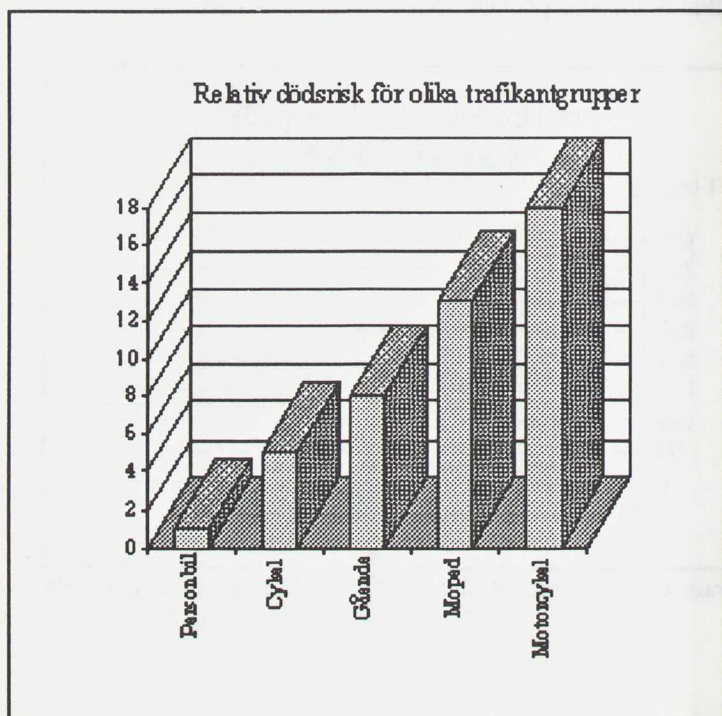

Diagram 2. Källa: Trafikskador 1994, Statistiska centralbyrån 1995.

Diagram 2 visar relativ risk att dödas för olika färdssätt (förare och passagerare). Antal dödade per miljard personkilometer där antalet för personbilstrafikanter (4,8) satts till 1,0. Per miljard personkilometer dödades under 1994 5,8 personer i vägtrafiken.

Antalet mopedförare som har dödats i trafiken har dock minskat varje år sedan 1980. Under 1994 dog tio personer som färdats på moped. Totalt dödades under 1994 589 personer i trafiken. Antalet polisrapporterade trafikolyckor med personskada uppgick till 15 888.

De flesta mopedförarna finns i åldrarna 15 - 17 år och 55 - 74 år. Risken att dödas på moped är betydligt större för äldre förare än för yngre. Närmare tio gånger fler mopedförare dödas per personkilometer i åldrarna 65 år och äldre än i åldrarna 15 - 17 år. En höjd olycksrisk gäller också för de allra yngsta förarna. En femtonårig mopedförare löper fem gånger större risk att dödas än den som är 16 - 17 år. Av tolv stycken i åldersgruppen 15 - 17 år som dödades i trafiken under 1994 hade fyra färdats på moped. Av fem femtonåringar som dödades i trafiken detta år hade tre färdats på moped.

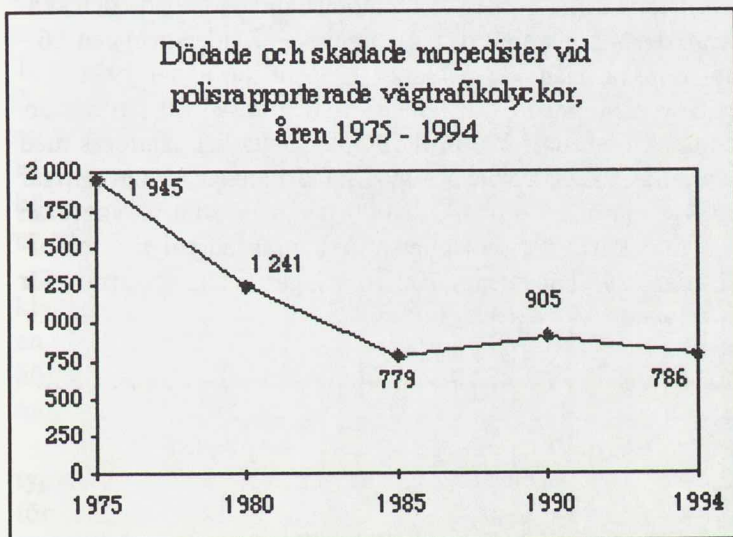

Diagram 3. Källa: Trafikskador 1994, Statistiska centralbyrån 1995.

Motorcyklarna är något färre till antalet än mopederna. Den 1 juli 1994 uppgick antalet motorcyklar till 115 000, vilket är en ökning med 10 000 sedan 1985. Av motorcyklarna är 12 500 eller drygt tio procent lätta motorcyklar. Lätta motorcyklar har blivit alltmer sällsynta bland 16 - 17 åringar. Jämfört med 1985, då antalet lätta motorcyklar registrerade på personer i denna åldersgrupp uppgick till 11 000, var motsvarande antal vid halvårsskiftet 1995 endast 1 800. Knappt 15 procent av de lätta motorcyklarna är således registrerade på personer som är under 18 år.

Under 1994 dödades 31 motorcyklister i trafiken. Av dessa hade fyra färdats på lätt motorcykel. Under 1993 dödades 42 motorcyklister, varav nio hade färdats på lätt motorcykel.² Närmare två tredjedelar av dem som under 1987 - 1994 dödades vid färd på lätt motorcykel, var under 18 år. Totalt sett har antalet dödade motorcyklister i trafiken minskat under senare år. 1983, då antalet motorcyklar var färre än 1994, uppgick antalet dödade motorcyklister i trafiken till 84. Det totala antalet dödade och skadade i trafiken - polisrapporterade olyckor - i åldersgruppen 16 - 17 år har minskat från 333 personer 1985 till 66 under 1994.

Antalet körkort med behörigheten A begränsad till lätt motorcykel uppgick i februari 1995 till 15 159. Detta kan jämföras med det totala antalet körkortshavare med behörigheten A som uppgår till över 3,4 miljoner. Ungefär 2 000 personer som är yngre än 18 år innehar körkortsbehörigheten A begränsad till lätt motorcykel. Under 1995 har knappt 700 16-åringar avlagt förarprov för lätt motorcykel.

² 1992 dog 33 motorcyklister i trafiken, varav sju hade färdats på lätt motorcykel. 1991 dog 37 motorcyklister i trafiken, varav sju hade färdats på lätt motorcykel.

4 Ålders- och behörighetskrav för moped och motorcykel

4.1 Nuvarande regler

4.1.1 Definitioner

Motorcyklar delas in i tunga respektive lätta motorcyklar. En motorcykel som har en motor med en slagvolym om högst 125 cm³ räknas som en lätt motorcykel. Är slagvolymen större är det en tung motorcykel. Utöver tvåhjuliga motorfordon räknas som motorcykel även trehjuliga motorfordon som har en tjänstevikt som inte överstiger 400 kg.

Som motorcykel räknas inte moped. I körkortsförordningen (1977:722), KKF, anges följande definition för moped.

Moped är sådant motorfordon

1. på två hjul eller medar, med eller utan sidvagn eller
2. på tre hjul eller medar med en tjänstevikt, beräknad såsom för moped av högst 400 kg, som är konstruerad för en hastighet av högst 30 km/tim och endast med svårighet kan ändras till avsevärt högre hastighet och som drivs antingen av förbränningsmotor med en slagvolym av högst 50 cm³ eller av elektrisk motor.

I fordonssammanhang¹ är mopederna indelade i klass I och klass II. Till klass II hänförs därvid tvåhjuliga mopeder som har en tjänstevikt av högst 60 kg och som har en kraftöverföring med högst två växlar eller med steglös variabel utväxling. Övriga mopeder tillhör klass I.

I registerhänseende² skall som moped även anses sådant EG-typgodkänt motorfordon på två eller tre hjul som är konstruerat för en högsta hastighet av 45 km/tim och som, om den drivs av

¹ 3 § fordonskungörelsen (1972:595).

² 4 a § bilregisterkungörelsen (1972:599).

förbränningsmotor, har en motor vars slagvolym inte överstiger 50 cm³ (EG-typgodkänd moped). Som moped i dessa sammanhang skall även räknas vissa lättare fyrhjuliga EG-typgodkända motorfordon.

4.1.2 Behörighet m.m.

För att få föra motorcykel krävs körkort med behörigheten A. Åldersgränsen för tung motorcykel är 18 år och för lätt motorcykel 16 år. Ett A-körkort gäller för tung motorcykel endast om godkänt förarprov har avlagts på sådan motorcykel.

När det gäller behörigheten att föra lätt motorcykel finns en särskild bestämmelse för en i utlandet bosatt person som tillfälligt vistas i Sverige (3 § tredje stycket körkortslagen (1977:477), KKL). En sådan person får bruka en av honom införd lätt motorcykel när han har fyllt 15 år, om motorns slagvolym inte överstiger 50 cm³ och om han får föra fordonet i hemlandet utan körkort eller liknande handling.

Beträffande förarbehörigheten för trehjuliga motorcyklar (avser inte motorcyklar med sidvagn) gäller som huvudregel att det krävs innehav av körkort med behörigheten A. Enligt övergångsbestämmelserna till KKF, ger emellertid även ett körkort med behörigheten B rätt att föra trehjuliga motorcyklar.

För att få föra moped krävs endast att föraren har fyllt 15 år.

4.2 EG-bestämmelser

Behörighetsregler för att föra motorfordon finns i Rådets direktiv av den 29 juli 1991 om körkort (91/439/EEG).³ I direktivet anges att med motorcykel avses ett tvåhjuligt fordon som är konstruerat för hastigheter över 50 km/tim eller, om det drivs med förbränningsmotor, med en slagvolym som överstiger 50 cm³. Med lätt motorcykel avses enligt direktivet en motorcykel med en motor som inte har större slagvolym än 125 cm³ och inte heller har högre effekt än 11 kW (artikel 3).

Ett körkort i kategori A skall enligt direktivet ge behörighet att föra motorcyklar. För körkort i denna kategori gäller en 18-årsgräns för det fall motorcykelns motoreffekt inte är högre än 25 kW, och en 21-årsgräns för motorcyklar med högre motoreffekt. Behörighet att föra de senast nämnda motorcyklarna erhålls också, om man innehaft körkort i kategori A i två år eller med andra ord, tidigast vid 20 års ålder (artikel 6).

Enligt EG-direktivet skall en förarbehörighet som är begränsad till lätta motorcyklar benämnas A1, vilket är en s.k. underkategori till körkortskategorin A. Åldersgränsen för körkort med behörigheten A1 är 16 år. För behörigheten A1 får medlemsstaterna fastställa ytterligare begränsningar (artikel 3.4). Det är valfritt för medlemsstaterna att utfärda körkort i underkategorierna och enligt artikel 11 skall rådet, på förslag av kommissionen se över de nationella bestämmelserna i fråga om körkort i underkategorierna, som kan ha inrättats i enlighet med direktivet, i syfte att harmonisera eller avskaffa dem.

Trehjuliga motorcyklar enligt den svenska definitionen hänförs enligt direktivet till motordrivna tre- och fyrhjulingar. För att vara behörig att föra dessa fordon krävs enligt huvudregeln körkort i kategori B. Direktivet (artikel 5.3) medger emellertid undantag från huvudregeln på sådant sätt att A- eller A1-körkort får ge behörighet att inom medlemsstatens territorium föra dessa fordon.

³ Direktivet är intaget som bilaga i prop. 1995/96:118.

EG-direktivet innehåller inga bestämmelser om krav på förare av tvåhjuliga fordon som faller utanför definitionen för motorcyklar. Direktivet föreskriver således ingenting om åldersgränser eller behörighetskrav för att föra moped.

4.3 Utredningar om EU-mopeden

4.3.1 Vägverkets utredning om vissa frågor rörande mopeder

Med anledning av EG-direktivet om typgodkännande av två- och trehjuliga motorfordon har Regeringen uppdragit (K94/2246/RS) åt Vägverket att utvärdera erfarenheterna i utlandet av mopeder med högre maxhastighet än den som de svenska reglerna tillåter. Uppdraget innefattade att göra en översyn av de trafikregler som särskilt gäller för mopeder och att bedöma om eventuella ändringar krävs till följd av de högre hastighetsgränserna enligt direktivet samt att även överväga andra ändringar beträffande framförande och kontroll av mopeder som Vägverket kunde finna påkallade.

I redovisningen av uppdraget (TR20 94:8297) föreslog Vägverket att mopeder skulle indelas i två klasser. Till klass I skulle hänföras mopeder med en konstruktiv hastighet av högst 45 km/tim. Mopeder med en konstruktiv hastighet av högst 25 km/tim skulle hänföras till klass II.

Mopeder i klass II skulle enligt Vägverkets förslag få användas på samma sätt som dagens mopeder. För mopeder i klass I skulle däremot vissa särskilda bestämmelser gälla. Dessa mopeder skulle få användas i trafik som motorcyklar, dock inte få föras på motorväg. De skulle bli registreringspliktiga och vara typ- och registreringsbesiktigade samt genomgå periodisk kontrollbesiktning.

Beträffande förarkrav skulle enligt förslaget mopedkort krävas för att föra moped klass I. Mopedkort skulle utfärdas efter genomgången och godkänd teoretisk utbildning. Åldersgränsen för mopedkort skulle vara 15 år. Mopedkortet skulle ges en körkorts-

liknande utformning och även kunna fungera som identitetshandling samt kunna registreras i körkortsregistret och, liksom körkort och traktorkort, kunna återkallas. Mopedkort skulle krävas endast i de fall då föraren saknade körkort eller traktorkort. Ett mopedkort skulle, i motsats till vad som gäller för körkort och traktorkort, kunna utfärdas utan föregående lämplighetsprövning.

I samband med utbildningskravet för mopedkort angav Vägverket att behovet av en praktisk utbildning kunde diskuteras. Enligt verkets mening lär sig normalt tonåringarna snabbt att balansera, styra och bromsa dagens moped. När en olycka inträffat är det oftast brister i omdöme, kunskap och insikt om sina egna begränsningar som ligger bakom olyckan.

4.3.2 Vägverkets trafiksäkerhetsanalys avseende EU-mopeden

Efter remissbehandling av Vägverkets utredning om vissa frågor rörande mopeder begärde Kommunikationsdepartementet (K95/24/RS) att Vägverket även skulle göra en bred trafiksäkerhetsanalys av EU-mopeden. I analysen skulle det särskilt belysas vilka alternativa behörighetskrav som kan tänkas för nya mopedyper och vilken samlad trafiksäkerhetseffekt som olika alternativ kan antas medföra. I trafiksäkerhetsanalysen skulle beaktas de synpunkter som kommit fram under remissbehandlingen.

I redovisningen av trafiksäkerhetsanalysen (FT10 95:6496) har Vägverket utgått från tre alternativa ålders- och behörighetskrav. Samtliga alternativ förutsätter att mopederna delas in i två klasser på sätt som redan föreslagits i utredningen om vissa frågor rörande mopeder (se ovan). Vägverkets första alternativ är i enlighet med det förslag som lämnades i nämnda utredning. Det andra alternativet innehåller följande förslag på krav på ålder och behörighet.

Moped klass I

Ålder	16 år
Utbildning	Genomgången och godkänd teoretisk och praktisk utbildning. Behörighetsbevis (mopedkort) utfärdas, registreras och kan återkallas.

Moped klass II

Ålder	15 år
Utbildning	Genomgången och godkänd teoretisk utbildning (utbildningsbevis utfärdas)

Lätt motorcykel

Ålder	18 år
Utbildning	Krav på körkort

I Vägverkets tredje alternativ är åldersgränsen för moped klass I höjd från 16 till 18 år. I övrigt är förutsättningarna desamma som i alternativ 2.

Enligt tilläggsdirektiven till utredningen bör, som nämnts tidigare, Vägverkets alternativ 2 vara utgångspunkten för vårt fortsatta utredningsarbete beträffande krav på ålder och behörighet för två- och trehjuliga motorfordon.

4.4 Aktuella ändringsförslag

I vårt delbetänkande EG-anpassade körkortsregler (SOU 1995:48) och den därefter till Riksdagen lämnade propositionen (prop. 1995/96:118) har föreslagits vissa ändringar som har betydelse för

överbägandena om Vägverkets alternativa förslag till ålders- och behörighetskrav för två- och trehjuliga motorfordon. I synnerhet gäller detta om åldersgränsen för lätt motorcykel höjs från 16 till 18 år.

I propositionen föreslås dels att en särskild behörighet för lätt motorcykel - A1 - införs, dels att den lätta motorcykelns motoreffekt begränsas till högst 11 kW. Åldersgränsen för behörigheten A1 föreslås bli 16 år. Förslaget innebär ändringar i 1, 2 och 12 §§ KKL samt ett flertal ändringar i KKF. Propositionen innehåller även andra förslag till ändringar av körkortsbehörigheterna, bl.a. för tung motorcykel, i syfte att anpassa svenska bestämmelser till EG-direktivet om körkort.

4.5 Överbäganden

4.5.1 Allmänna utgångspunkter

En utgångspunkt för ett förslag om behörighetskrav m.m. för moped bör enligt våra tilläggsdirektiv vara att mopederna delas in i två klasser i enlighet med Vägverkets förslag. Moped klass I skall då avse en moped vars konstruktiva hastighet är högst 45 km/tim medan moped klass II skall ha en konstruktiv hastighet på högst 25 km/tim. Ett särskilt problem är därvid den nuvarande mopeden, som har 30 km/tim som högsta konstruktiv hastighet. Denna typ av moped kan förväntas förekomma i trafiken under avsevärd tid framöver. Det kommer således att finnas tre olika slag av mopeder att ta hänsyn till i detta sammanhang.

Ett förslag om nya och förändrade förarkrav för två- och trehjuliga motorfordon bör också vara förenligt med nuvarande differentierade körkortssystem. Detta system innebär att kraven på utbildning, ålder och behörighet bör vara anpassade med hänsyn till i första hand den svårighet det innebär att föra olika fordons-typer. Ju större ansvar, förmåga, omdöme och kunskap som krävs för att föra ett visst slag av fordon i trafik, desto större bör också

förarkraven vara (jfr prop. 1967:55 s. 59 och prop. 1975/76:155 s. 9).

Olycksrisken för fordonsslaget är också en faktor som måste beaktas i detta sammanhang. Ju större olycksrisken är, desto större krav bör rimligen ställas på föraren. Mopedförarna är en utsatt trafikantgrupp. Framför allt gäller det de allra yngsta och de äldsta förarna. Orsakerna till olyckorna synes vara hänförliga framför allt till förarnas ofta dåliga kunskaper om trafikens risker och bristande insikter om sina egna begränsningar som förare. Detta talar för att kraven på förarna borde höjas.

Vad särskilt gäller åldersgränser för att föra ett fordon bör en nedre åldersgräns kunna motiveras med att människan i allmänhet vid denna tidpunkt nått en tillräcklig mognad och färdighet för att köra fordonet i enlighet med vad trafiksäkerheten kräver.

Av Vägverkets trafiksäkerhetsanalys avseende EU-mopeden och övriga tillgängliga uppgifter framgår att det i flertalet västeuropeiska länder förekommer mopeder med en tillåten högsta konstruktiv hastighet av 45 km/tim. De länder som har andra maximihastigheter är på väg att anpassa dem till EU-mopedens. Ålders- och behörighetskraven beträffande mopeder och lätta motorcyklar varierar i så pass hög grad att det inte kan anses meningsfullt att för svensk del söka vägledning i dessa frågor från andra europeiska regelsystem.

4.5.2 Moped klass II

Denna moped, vars konstruktiva hastighet inte får överstiga 25 km/tim, är snarlik den nuvarande svenska mopeden. Den nya mopeds hastighet kommer dock att vara något lägre. Rimligen bör dessa mopeder kunna föras, i likhet med vad som gäller den nuvarande mopeden, på ett tillräcklig trafiksäkert sätt av den som har fyllt 15 år. Den nuvarande åldersgränsen för moped bör därför enligt vår mening även gälla för moped klass II.

De trafikkunskaper som en förare av moped klass II behöver ha skiljer sig enligt vår uppfattning inte på något avgörande sätt

från de allmänna trafikkunskaper, som var och en har behov av för att uppträda trafiksäkert. Det torde därför från trafiksäkerhetssynpunkt vara mest ändamålsenligt att generellt höja trafiksäkerheten bland de yngre trafikanterna och inte endast för mopedförarna. Det kan ske genom att den utbildning i trafikkunskap som redan ges i grundskolan utökas. En sådan utökad utbildningen torde medföra positiva trafiksäkerhetseffekter över lag, framför allt i de yngre trafikantgrupperna. Det torde också innebära en tillräcklig trafiksäkerhet när det gäller mopeder klass II. Något särskilt utbildningsmoment för förare av dessa mopeder, som Vägverkets alternativ 2 innebär, anser vi inte vara motiverat. Det förarkrav i körkortsförfattningarna som gäller för den nuvarande mopeden bör därför enligt vår mening också gälla för förare av moped klass II, d.v.s. endast krav på att föraren har fyllt 15 år.

4.5.3 Moped klass I och lätt motorcykel

Moped klass I, vars konstruktiva hastighet inte får överstiga 45 km/tim, ställer bl.a. med hänsyn till den högre hastigheten större krav på föraren än vad som gäller för den nuvarande mopeden. Det är då rimligt att överväga om samma åldersgräns – 15 år – bör gälla även beträffande denna moped eller om en annan högre åldersgräns bör komma i fråga, i första hand 16 eller 18 år.

Statistiskt sett löper en 15-åring större risk att dödas vid färd på moped än den som är 16 - 18 år. Antalet unga som dödats vid mopedfärd är emellertid i absoluta tal så pass ringa att några säkra slutsatser inte kan dras om trafiksäkerhetsvinster vid en höjd åldersgräns för att föra moped klass I. Om det för sådan moped ställs krav på innehav av mopedkort, blir det än svårare att förutse hur trafiksäkerheten skulle påverkas av en 15-årsgräns för båda slagen av mopeder. En sådan ordning skulle överensstämma med Vägverkets alternativ 1. Eftersom det alternativet inte skall vara utgångspunkt för våra förslag, anser vi oss dock inte böra

närmare överväga konsekvenserna av en åldersgräns på 15 år för rätt att föra moped klass I.

Enligt de nuvarande åldersgränserna för körkort skulle en 18-årsgräns innebära att behörigheten för moped klass I, d.v.s. i enlighet med Vägverkets alternativ 3, skulle inträda samtidigt som behörigheten att föra både tung motorcykel, personbil och tung lastbil (se prop. 1995/96:118). Betydande skillnader föreligger emellertid mellan att föra t.ex. tung lastbil eller tung motorcykel och moped klass I, en skillnad som bör komma till uttryck i ett differentierat körkortssystem även när det gäller åldersgränsen. En 18-årsgräns för moped klass I skulle således passa mindre väl in i det nuvarande differentierade körkortssystemet.

Mot denna bakgrund, och då införandet av en åldersgräns på 17 år inte kan komma i fråga, bör åldersgränsen för moped klass I bestämmas i enlighet med Vägverkets alternativ 2, d.v.s. 16 år. Åldersgränsen skulle då sammanfalla med den som gäller för lätt motorcykel. För att åstadkomma en skillnad mellan moped klass I och lätt motorcykel bör åldersgränsen för lätt motorcykel höjas. Utifrån de krav som ställs på förare av lätt motorcykel är det också lämpligare att sammanföra lätta motorcyklar med sådana tunga motorcyklar som har en motoreffekt på högst 25 kW än att sammanföra dem med moped klass I. Att föra lätt motorcykel påminner mer om att föra en tung motorcykel med begränsad effekt än att föra moped klass I. De nu nämnda skälen talar för att åldersgränsen för förare av lätt motorcykel bör höjas till 18 år. Även om olycksstatistiken⁴ beträffande motorcyklar inte ger vid handen att dödsrisken är avsevärt större för den som är under 18 år och färdas på lätt motorcykel, torde också trafiksäkerhetsskäl i viss mån kunna åberopas för en höjd åldersgräns.

När det sedan gäller frågan om det bör ställas särskilda behörighetskrav för moped klass I bör framför allt hänsyn tas till att de enligt Vägverkets förslag skall få föras i trafiken på samma sätt

⁴ Se avsnitt 3.

som motorcykel, dock ej på motorväg. Då dessa mopeder således inte skall få föras på cykelbanor ställs även större krav på förarnas trafikfärdigheter m.m. än vad som gäller för förare av moped klass II. Det synes därför från trafiksäkerhetssynpunkt vara befogat att kräva någon form av utbildning av förarna av moped klass I. Att ha en särskild körkortskategori för moped klass I är inte förenligt med EG-direktivet om körkort. Däremot hindrar inte direktivet att ställa krav på körkort för att föra moped. Ett krav på innehav av körkort för att föra moped klass I torde dock på samma sätt som gäller för åldersgränser inte vara förenligt med nuvarande differentierade körkortssystem. Det skulle också med stor sannolikhet medföra att endast mycket få personer skulle välja att äga och föra en sådan moped. Ett lämpligt riktmärke när det gäller att inordna ett behörighetskrav för moped klass I i KKL är i stället den ordning som gäller för traktorkort.

De lämplighetskrav som därvid bör ställas på förare av moped klass I bör vara desamma som gäller för körkort och traktorkort. Vissa grundläggande medicinska och personliga lämplighetskrav bör således vara uppfyllda. Vidare bör gälla att godkänt kunskapsprov har avlagts. Med hänsyn till att moped klass I kommer att delta i trafikarbetet på nästan samma villkor som motorcyklar bör, till skillnad mot vad som gäller för traktorkort, även ett praktiskt prov ingå i prövningen av blivande förare av sådan moped. För den som visat sig uppfylla dessa krav bör ett behörighetsbevis utfärdas - mopedkort. I vart fall för närvarande bör mopedkortet inordnas i det administrativa system som gäller för traktorkort. Vi avser att återkomma till den frågan i vårt fortsatta utredningsarbete.

När det gäller mopedkortets förhållande till andra förarbehörigheter i KKL kan man tänka sig två alternativ, antingen att innehav av mopedkort eller körkort med behörigheten A alltid krävs för att föra moped klass I eller att innehav av körkort är tillräckligt oavsett vilken behörighet körkortet ger. Enligt vår mening är rimligen den som har körkort med t.ex. behörigheten B

också tillräckligt kompetent för att föra moped klass I. Ett mopedkort bör därför krävas endast om föraren inte har körkort.

Vad avser det inbördes förhållandet mellan mopedkort och traktorkort bör med hänsyn till att körprov i trafik krävs för mopedkort, detta kort även ge behörighet att föra traktor. Där emot bör traktorkort inte ge behörighet att föra moped klass I.

4.6 Förslag

Mot bakgrund av de överväganden som nyss redovisats föreslår vi att den nuvarande mopeden och moped klass II skall få föras av den som fyllt 15 år utan några ytterligare krav.

Beträffande moped klass I föreslår vi att sådan moped endast får föras av den som har mopedkort eller körkort. Mopedkort får utfärdas endast för den som fyllt 16 år och som uppfyller de medicinska och personliga lämplighetskrav som trafiksäkerheten ställer. Dessa krav bör i allt väsentligt överensstämma med de krav som gäller för traktorkort. Mopedkort skall vidare endast få utfärdas för den som godkänts i ett teoretiskt och praktiskt prov, som innefattar en prövning av kunskaper beträffande förande av moped.

De bestämmelser som i övrigt gäller för traktorkort bör i huvudsak gälla också för mopedkort. Lämplighetsprövning för mopedkort bör således ske först efter det att godkänt förarprov har avlagts. De bör vidare registreras i körkortsregistret och kunna omhändertas och återkallas i enlighet med KKL:s bestämmelser. Obehörigt förande av moped klass I bör vidare föranleda ansvar för olovlig körning. Ett tillägg med den innebörden föreslås därför i 3 § lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott.

I två avseenden bör emellertid mopedkortsbestämmelserna inte anpassas till vad som gäller för traktorkort. Vi har inhämtat att Vägverket avser att föreslå att det praktiska provet för mopedkort skall ske i trafiken. Det blir då nödvändigt att tillåta övningskörning med moped klass I på samma sätt som nu gäller för

övningskörning med lätt motorcykel. Vidare bör mopedkort, eller i förekommande fall körkort, i motsats till traktorkort men i likhet med körkort medföras under färd med moped klass I.

Vi föreslår också att åldersgränsen för att föra lätt motorcykel höjs från 16 till 18 år. Vid sådant förhållande kommer en särskild behörighet för lätt motorcykel att sakna egentlig betydelse. Det strider dessutom mot EG-direktivet om körkort att ha en 18-årsgräns för körkort som endast ger behörighet för lätt motorcykel.⁵ Vi föreslår därför att både den i prop. 1995/96:118 föreslagna nya körkortsbehörigheten för lätt motorcykel, benämnd A1, och den nuvarande möjligheten att begränsa giltigheten av ett A-körkort till lätt motorcykel, utgår.

Införs mopedkort föreslår vi en komplettering av 18 § lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar, 7 kap. 31 § sekretesslagen (1980:100) och 11 § lagen (1994:953) om åligganden för personal inom hälso- och sjukvården. Vidare behövs en komplettering i bilagan till förordningen (1972:648) med taxa för Vägverket.

⁵ Se avsnitt 4.2

5 Kostnader

Den administrativa hanteringen av mopedkort föreslås bli avgiftsfinansierad. I denna del innebär således mopedkorten inte några ökade kostnader för staten.

Om mopedkort införs kan det komma att medföra en marginell förändring av antalet ärenden hos länsstyrelserna och i de allmänna förvaltningsdomstolarna vad gäller körkortsingripanden m.m. En eventuell ökning torde rymmas inom befintliga resurser, i synnerhet som antalet körkort för lätt motorcykel kan antas minska i motsvarande mån.

Den enskildes avgifter för att få ett mopedkort kan i enlighet med nuvarande taxor beräknas till drygt 700 kr. Den enskildes utbildningskostnader för mopedkort i en trafikskola är dock svårare att uppskatta men troligen kan kostnaderna jämföras med vad som gäller för körkort för lätt motorcykel. Utbildningskostnader för ett sådant körkort kan i normalfallet beräknas uppgå till mellan 4 000 - 8 000 kr.

the first of these is the fact that the
 second of these is the fact that the
 third of these is the fact that the
 fourth of these is the fact that the
 fifth of these is the fact that the
 sixth of these is the fact that the
 seventh of these is the fact that the
 eighth of these is the fact that the
 ninth of these is the fact that the
 tenth of these is the fact that the
 eleventh of these is the fact that the
 twelfth of these is the fact that the
 thirteenth of these is the fact that the
 fourteenth of these is the fact that the
 fifteenth of these is the fact that the
 sixteenth of these is the fact that the
 seventeenth of these is the fact that the
 eighteenth of these is the fact that the
 nineteenth of these is the fact that the
 twentieth of these is the fact that the
 twenty-first of these is the fact that the
 twenty-second of these is the fact that the
 twenty-third of these is the fact that the
 twenty-fourth of these is the fact that the
 twenty-fifth of these is the fact that the
 twenty-sixth of these is the fact that the
 twenty-seventh of these is the fact that the
 twenty-eighth of these is the fact that the
 twenty-ninth of these is the fact that the
 thirtieth of these is the fact that the
 thirty-first of these is the fact that the
 thirty-second of these is the fact that the
 thirty-third of these is the fact that the
 thirty-fourth of these is the fact that the
 thirty-fifth of these is the fact that the
 thirty-sixth of these is the fact that the
 thirty-seventh of these is the fact that the
 thirty-eighth of these is the fact that the
 thirty-ninth of these is the fact that the
 fortieth of these is the fact that the
 forty-first of these is the fact that the
 forty-second of these is the fact that the
 forty-third of these is the fact that the
 forty-fourth of these is the fact that the
 forty-fifth of these is the fact that the
 forty-sixth of these is the fact that the
 forty-seventh of these is the fact that the
 forty-eighth of these is the fact that the
 forty-ninth of these is the fact that the
 fiftieth of these is the fact that the
 fifty-first of these is the fact that the
 fifty-second of these is the fact that the
 fifty-third of these is the fact that the
 fifty-fourth of these is the fact that the
 fifty-fifth of these is the fact that the
 fifty-sixth of these is the fact that the
 fifty-seventh of these is the fact that the
 fifty-eighth of these is the fact that the
 fifty-ninth of these is the fact that the
 sixtieth of these is the fact that the
 sixty-first of these is the fact that the
 sixty-second of these is the fact that the
 sixty-third of these is the fact that the
 sixty-fourth of these is the fact that the
 sixty-fifth of these is the fact that the
 sixty-sixth of these is the fact that the
 sixty-seventh of these is the fact that the
 sixty-eighth of these is the fact that the
 sixty-ninth of these is the fact that the
 seventieth of these is the fact that the
 seventy-first of these is the fact that the
 seventy-second of these is the fact that the
 seventy-third of these is the fact that the
 seventy-fourth of these is the fact that the
 seventy-fifth of these is the fact that the
 seventy-sixth of these is the fact that the
 seventy-seventh of these is the fact that the
 seventy-eighth of these is the fact that the
 seventy-ninth of these is the fact that the
 eightieth of these is the fact that the
 eighty-first of these is the fact that the
 eighty-second of these is the fact that the
 eighty-third of these is the fact that the
 eighty-fourth of these is the fact that the
 eighty-fifth of these is the fact that the
 eighty-sixth of these is the fact that the
 eighty-seventh of these is the fact that the
 eighty-eighth of these is the fact that the
 eighty-ninth of these is the fact that the
 ninetieth of these is the fact that the
 ninety-first of these is the fact that the
 ninety-second of these is the fact that the
 ninety-third of these is the fact that the
 ninety-fourth of these is the fact that the
 ninety-fifth of these is the fact that the
 ninety-sixth of these is the fact that the
 ninety-seventh of these is the fact that the
 ninety-eighth of these is the fact that the
 ninety-ninth of these is the fact that the
 hundredth of these is the fact that the

6 Författningskommentarer

6.1 Förslaget till lag om ändring i körkortslagen

1 §

Den i prop. 1995/96:118 föreslagna behörigheten A1 för lätt motorcykel föreslås utgå. Skälen härför framgår av avsnitt 4.6.

3 §

I paragrafen anges att det finns två slags mopeder och vad som krävs för att få föra respektive moped. Den definitionsmässiga skillnaden mellan de två mopedklasserna kommer att behandlas av Vägverket.

Till följd av att åtskillnaden mellan tung och lätt motorcykel kommer att sakna betydelse i körkortssammanhang föreslås i tredje stycket att "lätt motorcykel" ändras till "motorcykel". Stycket reglerar i övrigt vilken ålder en i utlandet bosatt person skall ha för att vara behörig att föra visst slag av fordon som han har infört i Sverige, i detta fall motorcykel med begränsad slagvolym. Bestämmelsen i sin nuvarande lydelse överensstämmer inte med vad som föreslås gälla för i Sverige bosatta personer. Huruvida bestämmelsen bör ändras och anpassas till vårt förslag om åldersgräns för moped klass I bör emellertid övervägas i ett annat sammanhang än förevarande. En liknande frågeställning gäller nämligen även beträffande giltigheten av utländska körkort i Sverige. Ett utländsk körkort för bil gäller för närvarande i Sverige om innehavaren har fyllt 18 år. Detta även om en högre åldersgräns gäller för svenska körkort med motsvarande behörighet, t.ex. för buss. Jämför härvid den i prop. 1995/96:118 föreslagna lydelsen till 15 c § KKL och lagrådets yttrande i denna fråga (s. 50).

4 §

Av skäl som framgår av avsnitt 4.5.3. bör innehav av mopedkort även ge behörighet att föra traktor. Paragrafen har kompletterats i detta avseende.

12 §

Ändringen i förhållande till förslagen i prop. 1995/96:118 är en följd av att åldersgränsen för körkort för lätt motorcykel höjs till 18 år och att behörigheten A1 upphör.

27 - 31 §§ och rubriken före 27 §

Ändringarna föranleds av att krav på mopedkort införs beträffande moped klass I. Den närmare regleringen av innehåll och utformning av förarprov för mopedkort kommer att behandlas av Vägverket.

Ändringen i 30 § motiveras av att förarprov i fråga om mopedkort bör avse även sökandens förmåga att i trafik föra moped klass I samt sökandens sinnesnärvaro och omdömesförmåga.

34 §

Vid en uppdelning av mopederna i två klasser bör sanktionsbestämmelserna i denna paragraf avse förande av moped klass II. Olovlig körning med moped klass I regleras i 3 § trafikbrottslagen.

39, 41, 43 och 44 §§

Ändringarna föranleds av att krav på mopedkort införs beträffande moped klass I.

Övergångsbestämmelser

Även om den nuvarande mopedens konstruktiva hastighet med 5 km/tim överstiger den för moped klass II, kan enligt vår mening trafiksäkerhetsskäl eller andra skäl inte anses motivera att reglerna för dessa två slag av mopeder blir olika. Någon ändring av behörighetskraven för att föra den nuvarande mopeden bör därför inte ske. Den som vid ikraftträdandet av de föreslagna ändringarna i KKL innehar en moped som är konstruerad enligt de nuvarande bestämmelserna i 3 § vägtrafikförordningen bör således få föra den enligt reglerna för moped klass II, dvs. det enda behörighetskravet är att föraren har fyllt 15 år. Därvid bör det avgörande momentet vara om mopeden före ikraftträdandet godkänts vid mopedbesiktning eller tagits upp i typintyg som sådan moped.

Om en ny körkortsbehörighet, betecknad A1, införs den 1 juli 1996, såsom föreslagits i prop. 1995/96:118, men denna körkortsklass senare slopas, kan det inträffa att någon under mellantiden har fått ett A1-körkort. Även om körkortsåldern för utfärdande av körkort för lätt motorcykel höjs till 18 år, bör den som har ett A1-körkort men inte har uppnått 18 års ålder vara behörig att föra sådant fordon. Ett A1-körkort bör således vara giltigt även efter det att körkortsklassen har slopats. Detsamma bör gälla för ett A-körkort vars giltighet har begränsats till att avse lätt motorcykel.

6.2 Övriga förslag till lagändringar

Tilläggen i 3 § fjärde stycket trafikbrottslagen innebär att moped klass I omfattas av straffbestämmelsen om olovlig körning på samma sätt som de andra icke körkortspliktiga fordon som anges i stycket, t.ex. traktor. Jfr förslaget till 34 § KKL.

De föreslagna ändringarna i lagen om allmänna förvaltningsdomstolar, sekretesslagen och åliggandelagen är konsekvensänd-

ringar till följd av att krav på mopedkort införs beträffande moped klass I.

6.3 Förslaget till förordning om ändring i körkortsförordningen

Flertalet föreslagna ändringar i KKF är konsekvensändringar till följd av att krav på mopedkort införs och att en särskild behörighet för lätt motorcykel slopas. Ändringarna innebär i första hand att mopedkort har lagts till förordningstexten. Dessa ändringar torde inte kräva några ytterligare kommentarer.

De ändringar som är en följd av att behörigheten för lätt motorcykel slopas är i vissa fall desamma som vi föreslagit i vårt delbetänkande EG-anpassade körkortsregler. Dessa ändringar är således nödvändiga både om en särskild behörighet - A1 - införs och om behörigheten för lätt motorcykel i sin nuvarande form slopas. Ändringarna av dessa paragrafer upptas på nytt också i detta betänkande. De paragrafer det rör sig om är 32, 34 och 34 a §§. Den föreslagna lydelsen överensstämmer i dessa fall med den som vi redovisat i delbetänkandet EG-anpassade körkortsregler.

I vissa andra paragrafer är ändringar aktuella både med anledning av vad vi föreslår i detta delbetänkande om mopedkort m.m. och av skäl som vi redovisat i delbetänkandet EG-anpassade körkortsregler. I dessa fall redovisar vi under föreslagen lydelse även de tidigare föreslagna ändringarna. De paragrafer det här rör sig om är 19, 73, 91, 105 och 110 §§. Beträffande 19 § och 73 § föreslår vi dessutom ändringar som avviker från vårt tidigare lämnade förslag.

Vårt förslag om mopedkort och slopande av behörigheten A1 för lätt motorcykel innebär vidare att vissa av våra tidigare föreslagna ändringar i körkortsförordningen bör utgå, nämligen förslagen till ändringar i 4, 7, 11 och 17 §§. I dessa paragrafer

har tidigare föreslagits ett tillägg avseende behörigheten A1 och en ändrad definition av lätt motorcykel.

8 §

Som nämnts i avsnitt 4.6 bör ett mopedkort medföras vid färd med moped klass I. Detsamma bör gälla för den som har körkort. Paragrafen har kompletterats i detta avseende.

19 §

Den föreslagna ändringen är hänförlig till att behörigheten för lätt motorcykel slopas. Ändringen överensstämmer med det förslag som vi lämnade i delbetänkandet EG-anpassade körkortsregler med den skillnaden att det inte anges att körprovet skall avläggas på en tung motorcykel. Någon uppdelning mellan tunga och lätta motorcyklar kommer ju inte längre att finnas i körkortssammanhang.

22 §

Paragrafen har kompletterats med mopedkort. I övrigt är ändringen av redaktionell art.

32, 34 och 34 a §§

Paragraferna är utformade i enlighet med vårt förslag i delbetänkandet EG-anpassade körkortsregler. Att vi nu föreslår att behörigheten A1 för lätt motorcykel slopas föranleder ingen ändring i vårt tidigare förslag.

53 §

I paragrafen anges att förarprovet för mopedkort består av både förhör och körprov. Jfr 30 § KKL.

54 - 59 §§

I paragraferna, som för närvarande endast avser bestämmelser om traktorkort, har lagts till att de även gäller för mopedkort. Efter-som moped klass I till skillnad mot traktor kommer att föras i trafik i stor utsträckning, bör ett mopedkort medföras vid färd med en sådan moped, vilket anges i ett nytt stycke till 59 §.

72, 73 och 79 §§

Åldersgränsen för övningskörning med moped klass I bör, i likhet med vad som för närvarande gäller för lätt motorcykel, vara 16 år. Övningskörning med moped klass I bör få ske endast om körningen äger rum under uppsikt av en person som uppfyller de krav som anges i 74 §. Vid privat övningskörning skall således den som har uppsikt över övningskörningen bl.a. ha fyllt 24 år och innehaft körkort i fem år eller, om övningskörningen sker i trafikskola, gymnasieskola eller dylikt, ha fyllt 21 år och innehaft körkort i tre år. Även de särskilda uppsiktsbestämmelserna för övningskörning med motorcykel, vilka återges i 75 § tredje styc-ket, bör i tillämpliga delar gälla vid övningskörning med moped klass I. Vidare bör kravet på utmärkning av att övningskörning äger rum vara detsamma för moped klass I som för motorcykel. Ett tillägg i detta avseende har gjorts i 79 §.

Om någon särskild behörighet för lätt motorcykel inte finns, behövs inte heller några särskilda bestämmelser om övningskör-ning med sådana motorcyklar. De föreslås därför utgå.

De föreslagna ändringarna i bestämmelserna om övningskör-ning med motorcykel är en följd av att körkortsåldern för motor-cykel höjs från 16 till 18 år. Åldersgränserna för övningskörning med motorcykel har därvid anpassats till de olika åldersgränser som gäller beroende av om motorcykeln har en motoreffekt som

överstiger 25 kW eller inte. Jämför härvid 1 § tredje stycket KKL.

Beträffande den föreslagna åldersgränsen för övningskörning med buss hänvisar vi till vårt delbetänkande EG-anpassade körkortsregler.

83, 86, 87, 91, 92, 95, 105, 106 och 110 §§

I paragraferna har lagts till att bestämmelserna även omfattar mopedkort. Förslagen till 91, 105 och 110 §§ innefattar även de ändringar som vi föreslagit i vårt delbetänkande EG-anpassade körkortsregler.

Kronologisk förteckning

1. Den nya gymnasieskolan – hur går det? U.
2. Samverkansmönster i svensk forskningsfinansiering. U.
3. Fritid i förändring.
Om kön och fördelning av fritidsresurser. C.
4. Vem bestämmer vad? EU:s interna spelregler inför regeringskonferensen 1996. UD.
5. Politikområden under lupp. Frågor om EU:s första pelare inför regeringskonferensen 1996. UD.
6. Ett år med EU. Svenska statstjänstemäns erfarenheter av arbetet i EU. UD.
7. Av vitalt intresse. EU:s utrikes- och säkerhetspolitik inför regeringskonferensen. UD.
8. Batterierna – en laddad fråga. M.
9. Om järnvägens trafikledning m.m. K.
10. Forskning för vår vardag. C.
11. EU-mopeden. Ålders- och behörighetskrav för två- och trehjuliga motorfordon. K.

Systematisk förteckning

Utrikesdepartementet

Vem bestämmer vad? EU:s interna spelregler inför regeringskonferensen 1996. [4]
Politikområden under lupp. Frågor om EU:s första pelare inför regeringskonferensen 1996. [5]
Ett år med EU. Svenska statstjänstemäns erfarenheter av arbetet i EU. [6]
Av vitalt intresse. EU:s utrikes- och säkerhetspolitik inför regeringskonferensen. [7]

Kommunikationsdepartementet

Om järnvägens trafikledning m.m. [9]
EU-mopeden. Ålders- och behörighetskrav för två- och trehjuliga motorfordon. [11]

Utbildningsdepartementet

Den nya gymnasieskolan – hur går det? [1]
Samverkansmönster i svensk forskningsfinansiering. [2]

Civildepartementet

Fritid i förändring.
Om kön och fördelning av fritidsresurser. [3]
Forskning för vår vardag. [10]

Miljödepartementet

Batterierna – en laddad fråga. [8]